

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik I.

V Ljubljani, decembra 1884.

12. zvezek.

Druga adventna nedelja.

Trstu podoben človek.

Koga ste šli v puščavo gledat, trst od
vetra majani? Mat. 11, 7.

Preroki so bili od Boga poslani možje, ki so po božjem navdihnenji ljudi učili, kakšne lastnosti da ima Bog in kaj da od ljudi zahteva, ako se hočejo zveličati. Zadnji in največji med njimi je bil sv. Janez Krstnik, ker je ljudem tistega s prstom kazal, ktereга so drugi pred njim le z besedo napovedovali. Sam je živel zelo spokorno in ostro, tako, da so ga ljudje občudovali, hodili v puščavo ob reki Jordan, kjer je pridigoval in krščeval, poslušat ter popraševat, kaj jim je storiti, da bodo Gospodu, ktereга napoveduje, spodobno pot pripravili. In Janez ni resnice nikomur zamolčal, temuč je vsacemu povedal, kar mu je šlo, da bi ga spreobrnili in poboljšali; njemu skrb ljudem se zameriti ni vezala jezika. Za spoznano resnico in pravico, za božja povelja se je — ne gledaje ni na desno ni na levo — pred nizkimi in visokimi enako pogumno potegoval. Tako je nevstrašeno posvaril tudi kralja Heroda zavoljo njegove pregrešne in pohujšljive zveze z ženo svojega brata. Zatoraj vjet in v ječo pahnen je vedel, da ga nič prida ne čaka; a vendar ni hotel svoje besede preklicati, ker si je bil svest, da je čisti resnici spričevanje dajal. Zavoljo te nevstrašenosti in stanovitnosti ga Jezus pred množicami pohvali rekoč: „Koga ste šli v puščavo gledat, trst od vetra majani?“ Janez Krstnik ni bil tak trst, to je, ni bil izmed tistih, ki se po volji družih ravnajo, če tudi ti napačno trdijo, ampak je bil hrastu podoben, to je, eden tistih, ki nikdar ne odjenjajo, kjer Bog prijenjati prepoveduje.

Te besede, Janezu Krstniku v pohvalo rečene: „*Koga ste šli v puščavo gledat — trst od vetra majani?*“ so vredne, da jih še na dalje premišljujemo, ker tudi nam koristnih naukov dajejo. Tega se bomo pričeli, ako odgovorimo na dvojno vprašanje: a) Kdo je trstu podoben? b) Ali je človeku dobro trstu podobnemu biti.

I.

a) Ob reki Jordanu ravno v tistem kraju, kjer je Janez Krstnik učil ter krščeval, je bilo veliko trstov, zato se je Zveličar v svoji sodbi o Janezu te podobe poslužil. Trst je znano zelišče, ki se tudi po naših krajih nahaja, dasiravno ne tako pogosto in pa tako čvrsto, kakor v jutrovih deželah. Močvirna tla, prostorne luže, bregi počasnih vod in plitva jezera se mu najbolj priležejo. Rastlina je bolj pusta, steblo jej je visoko, ravno in gladko. Dokler raste, je steblo še precej vlačno; prav krhko pa, kadar je suho. Kdor si iz njega palico vreže, si prav malo pomaga; ker se mu ulomi, če se nanjo opre. Akoravno ima trst šibko steblo, ga vendar tudi velik vihar ne polomi in ne podere. Pa zakaj ne? Zato ne, ker se pred vsakim vetrom ves trese in še vetričku se ponižno priklanja. Le tedaj stoji raven po koncu, kadar celó nobena sapica ne vleče. To zunanje previjanje trstovo izvira iz njegove notranje praznote; če bi bili njegovi notranji deli trdi in nepremakljivi, bi se trst vkljub zunanji pripogibljivosti ne dal tako vetriču obračati.

In ravno zavoljo teh lastnost je trst živa podoba prijenljivosti, omahljivosti, katera je nasledek slabosti in nestanovitnosti; je živa podoba tistih, ki so odjenljivi ali v zapovedovanji ali pa v spolnovanji dolžnost, ki jih imajo do Boga, do sebe in do bližnjega.

Janez Krstnik ni nič vedel od te prijenljivosti. Soglasno z božjo postavo je — nasproti vsem drugim prilizovalcem — nevstrašeno rekel kralju Herodu: „Ni ti dovoljeno imeti ženo svojega brata“ (Mark. 6, 8.); in raje je življenje dal, kakor pa kedaj privolil v potrditev zaveze, ki je bila po božjih zapovedih prepovedana, ljudem v pohujšanje, Herodu in Herodijanki pa v pogubljenje. Zatoraj je Jezus množicam rekel, kadar sta bila odšla učenca, ktera sta bila poslana vprašat, ali je on obljubljeni Mesija: „*Koga ste šli v puščavo gledat, trst od vetra majani?*“ Tak trst, nestanoviten človek, Janez ni; on ostane svojim načelom in božjim naukom zvest; on se ne hlina in ne prilizuje nikomur; ne da se omajati po človeški imenitnosti; ne

boji se ni Heroda ni njegove krvoželjne priležnice; tudi v verige vklejen v ječi ostane Bogu in svoji sveti službi zvest. Janez Krstnik — piše sv. Gregor — ni bil trst od vetra majani; kajti on se ni ravnal po Herodovi volji, kakor se vije trst po vetru. Nobeno žuganje ga ni moglo premakniti s poti, po kateri mu je bil Bog hoditi zapovedal. On je bil kakor vkoreninjen hrast, ktereга silni vihar sicer ulomiti, upogniti pa ne more.

b) Če pa Janez zato ni bil trst od vetra majani, ker je bil trden in stanoviten v zapovedovanji in spolnovanji volje božje, si vsak lahko odgovori na vprašanje: Kdo je trstu podoben?

Trstu podobni so sploh tisti kristijani, kateri — kakor pregovor pravi — plašč po vetru obračajo, kadar je treba kako težko dolžnost spolniti, drugim hudobije ubraniti ter sebe greha obvarovati, in rajše prejenjajo, kakor pa se komu zamerijo, če tudi Bog prijenjlivost prepove.

Trstu podobni so sploh vsi tisti, kateri raje to ali ono božjo zapoved prelomijo, kakor pa se znebé dobička, ktereга jim prelomljenje obeta in podeli. — Trstu podobni so posebno tisti, ki božjo besedo poslušajo, sprejmejo in se je držé, dokler nihče od nje zaničljivo ne govori in njene veljave ne podira. Kadar pa koga slišijo, da jo pači in zasmehuje, potegnejo z njim ter si mislijo, sedaj še-le smo zvedeli čisto resnico. Ali niso bile trstu podobne one osebe, ki so drle h krivemu preroku ter menile še-le od njega zvedeti resnico, katero je Kristus le pastirjem katoliške cerkve izročil; ali ni bila takih oseb vernost in pobožnost znotraj prazni in omahljivi trst?*)

Trstu so podobni tisti stariši, ki svoje mlade otroke še v strahu božjem držé, kakor jim vest velevala; pri večih pa zavoljo pečanja z drugim spolom, zavoljo igre, pijančevanja . . . omolknejo ter si mislijo, nekaj se mora spregledati, sicer jih ne spravimo h kruhu. — Trstu so podobni gospodarji, kateri svoje posle h krščanskemu življenju, k obiskovanju službe božje . . . priganjajo, pa utihnejo, kadar slišijo, da kregani posli žugajo službo popustiti. — Trstu so podobni tisti otroci in posli, kateri so naprejpostavljenim pokorni, dokler se jim tovariši ne posmehujejo. Kadar pa jim kdo reče: Šibi si odrastel, pa se je vender bojiš — saj nisi več, da bi se zmir matere za predpasnik držal — fant s take premožne hiše, pa ga v nobeno družbo ni! — potem od pokorščine več slišati nočejo. — Trstu so podobni prijatelji, ki se uklanjajo in prilizujejo, dokler

*) Takrat je bil „lažnjivi prerok“ v onem kraju.

jih kdo pase in zaklada; kadar pa njih dobrotnik sam v pomanjkanje pride ter jih pomoči prosi, o hvaležnosti in vračevanju še slišati ne morejo. — Trstu podobni so kristijani v skušnjavah, ki se jim nič ne vstavlja, nič zoper nje ne bojujejo in orožje molitve, čuječnosti in zaupanja od sebe vržejo ter zmir v stare grehe padajo. — Trstu podobne so osebe, ki pobožnost gojé, dokler jim kaj drugega boljše ne kaže; tiste, ki se, če jim kdo le s prstom pomiga, že izneverijo svojim obljubam devišтва, biti nevesta Kristusova; ki, komaj se omožé, popustijo vse prejšnje lepe navade in pobožnosti. — Trstu podobni so vsi, ki so krotki, dokler po njih volji gre; ponižni, dokler jih nihče ne žali; postrežljivi, dokler ni treba komu kaj postreči; pravični, dokler nikomur nič vzeti ne morejo; molčeči, dokler jih kdo kaj ne popraša; resnicoljubni, dok jim laž nobenega dobička ne obeta. Kadar jim pa vse po volji ne gre, kadar jih kdo zaničevati začne, kadar jih kdo postrežbe prosi, kadar kaj ptujega v roke dobé, kadar jih kdo kaj o tem ali tem poprašuje, kadar jim laž dobiček obeta: takrat pokažejo roge, svojo voljšo natoro, takrat še sence krotkosti, ponižnosti, potrpežljivosti, pravičnosti, molčečnosti, resničnosti pri njih ni zapaziti. — Trstu podobni so vsi, katerim sebičnost in priljubljenost več velja, kakor pa vest in vera; ki po okoliščinah in razmerah vsem strankam strežejo in svoje prepričanje menjavajo kakor obleko, ali vkljub svojemu prepričanju potegnejo z nasprotniki sv. vere. Podobni so vsi polovičarji, neznačajneži in neodločneži, ki bi radi zdaj Bogu, zdaj svetu služili, ki zdaj dobro hočejo, pa spet nočejo, ki bi radi v nebesa prišli, pa nič zanje trpeli. Takim veljajo besede Jezusove: „*Nihče, kteri s svojo roko za oralo prime in se nazaj ozira, ni pripraven za božje kraljestvo.*“ (Luk. 9, 62.) Vsi dozdej popisani stojé ravni, kakor trst, dok ni nobene sapice; kadar pa veter skušnjave potegne, se mu vsi gibéni sem ter tje pripogibljejo. Vsi taki so, kakor trst, znotraj po duhovno prazni in votli, manjka jim trdnih verskih načel in čednost, ki jih sv. vera rodi

II.

Kdor lastnosti, ki človeka trstu podobnega delajo, nekoliko premisli, mora reči, da nič lepega nad njimi ne najde; in da človeka, ki jih ima, spoštovati in hvaliti ne more.

Zato lahko odgovorimo na drugo vprašanje, da človeku ni dobro trstu podobnemu biti, kajti on nima veljave ne a) pri ljudeh, b) ne pri Bogu.

a) Saj pa tudi trstu podobni človek spoštovanja in hvale ni vreden; kajti na tistega, ki plašč po vetru obrača, ki jutri zavrže, kar je še danes trdil, ki navadno tje potegne, kjer se mu več koristi kaže, se ne moremo in ne smemo nikdar zanesti. Kdo bi takemu veternejaku zaupal? Prej ali slej pride njegovo omahovanje na dan, on zgubi vso veljavo pri ljudeh in si sam s svojo dvojezičnostjo in s polovičarstvom škoduje. — Bere se, da je hotel cesar Konstancij Klor zvedeti, kateri njegovih služabnikov so v katoliški veri trdni in stanovitni, kateri pa omahljivemu in prijenjlivemu trstu podobni. Zato se je delal, kakor bi hotel po šegi svojih sprednikov malikom darovati, in je protil vsem, kateri bi se ne hotli tega vdeležiti, z zgubo služeb in premoženja. Brž se oglasijo vsi tisti, ki so bili že prej omahljive vere, ter pravijo, da so vse voljni storiti, kar se poljubi cesarju jim zapovedati; med tem ko pravi kristijani kakor hrasti stojé ter odločno naznanijo, da raje službe pusté in premoženje zgubé, kakor pa da bi malikom darovali. Kaj pa stori cesar na to? Ravno te zadnje obdrži v službi in časteh; une pa, ki so trstu enako veternejasti skušnji se udali, odpusti iz službe rekoč: „*Kdor Bogu ni zvest, kako se sme cesar nanj zanesti.*“

Pametni ljudje se tudi dandanašnji ogibljejo tistih, o katerih iz skušnje vedo, da njih mož-beseda ni vredna piškavega oreha. Kdor bi si tacega veternejaka izbral za podporo, bi si tako malo pomagal, kakor, če se opira na palico iz trsta urezano, ki se koj potare. O takem sv. Jakop piše (1, 8.): „*Človek dvojnih misel je nestanoviten v vseh svojih potih*“; — toraj ne velja nič.

b) Če pa že ljudje tistega človeka nič ne čislajo, kateri v govorjenji in djanji stanovitnosti ne kaže; koliko manj bo Bog tistega čislal, kateri v veri in v ravnanji po njej sem ter tje omahuje, kakor šibki trst, kadar močna sapa vleče. Zato hoče Gospod sam odločnosti, ali z njim ali pa zoper njega, ko govori: „*Kako dolgo bote omahovali na dve strani? Če Gospod je Bog, hodite za njim, če je pa Baal, hodite za unim.*“ (3. Kralj. 18, 21.) Toraj enega ali drugega se poprijeti, vsako polovičarstvo je Gospodu zoperno.

To notranje prepričanje se mora tudi v dobrih djanjih razodevati, brez delavne ljubezni je versko prepričanje le puhel trst, kajti *vera brez dobrih del je mrtva* — piše sv. Jakop (2, 20.). In kako more pri Bogu tisti kaj veljati, ki se danes za njegovo čast poteguje, jutri pa že s svetom potegne in njegove nazore potrjuje, tisti, ki sicer želi z Bogom v prijaznosti živeti, pa tudi s svetom se ne spreti Tak misli na vse strani prav storiti, povsod se prikupiti, a v resnici

pa veternjaku in polovičarju veljajo besede sv. pisma (Razod. 3, 16. 17.): „Vem tvoja dela, da nisi ne mrzel, ne gorak; o da bi bil mrzel ali gorak! Ker si pa mlačen, in ne mrzel ne gorak, te bom pljunil iz svojih ust. Praviš: Bogat sem in obilno premožen, in ničesar ne potrebujem; in ne veš, da si reven in usmiljenja vreden, in ubog, in slep in nag.“

Že iz teh kratkih premislekov lahko spoznamo, da človeku ni dobro trstu podobnemu biti.

Ako toraj hočeš kot pravi kristijan veljavo imeti pri Bogu in pri ljudeh, ne bodi ni v svojem prepričanju ni v delovanju omahljivemu trstu podoben. Resnice in pravice se trdno in stanovitno drži in njune zahteve vselej zvesto spolnuj, tako si boš hvalo in spoštovanje pridobil pri vseh pravičnih ljudeh in pri Bogu, kakor si jo je pridobil s svojo odločnostjo in neomahljivostjo sv. Janez Krstnik. In če ti tarnaš v svojem življenji, da ti je težko zmir stanovitnemu biti, ker te toliko skušnjav moti in bega, spomni se, da je tudi težko in nemogoče, da bi se trst vetru ne vklanjal: ali če trst podporo dobi, če se k kolu priveže, ga veter sicer opihava, pa škodovati mu ne more. Tudi kristijan je sam na sebi slab, se ne sme zanašati na svojo moč, temuč si mora iskati podpore in trdnosti pri Bogu, in z njegovo pomočjo bo premagal, da se bodo tudi nad njim spolnile besede sv. Jakopa (1, 12.): „Blagor človeku, ki pretrpi skušnjavo; ker skušen bo prejel krono življenja.“ Amen.

Ant. Žlogar.

Praznik brezmadežnega spočetja Device Marije.

Lepota Marijina.

Vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi. Vis. p. 4, 7.

S svetim adventnim časom pričeli smo novo cerkveno leto. Zopet so se začeli vrstiti razni prazniki Gospodovi, Marijini in svetniški. Prvi je na vrsti prelepi Marijin praznik, ki ga danes obhajamo: praznik Marijinega brezmadežnega spočetja. Izmed vsih Marijinih godov je ta najlepši, najveličastniši, ker je nekakšno podlaga vsim

druzim, ker je takorekoč začetek vse Marijine lepote in slave. Po Mariji namreč se je imel popraviti dolg, ki sta ga Adam in Eva sebi in vsemu človeštvu z grehom nakopala. Zato pa Marija ni smela sama imeti nad seboj tega dolga, marveč ona, po kateri je prišlo rešenje na svet, morala je biti vsa lepa, vsa čista, brez vsakega madeža. Taka je morala biti že v prvem svojem začetku, kakor sta bila Adam in Eva, ko sta prišla iz roke božje. Njun bistri um, s katerim sta voljo božjo tako jasno spoznovala, imel je biti tudi v glavi prečiste Device Marije; tista sveta volja, tisto sveto čutilo, ki je Adamu in Evi navdajalo preblago srce pred grehom, moralo je biti tudi v presv. Srcu Device Marije.

Poleg te prvotne prednosti pa so bile Mariji pridjane še vse tiste prednosti, ki so jo vredno storile biti Mati božjemu Sinu; s to prvotno lepoto se je združevalo še Marijino lastno zasluženje; k tej prvotni svetosti pridružila se je še tista svetost, katero si je Marija sama pridobila s tem, da je gnado božjo vsikdar v prid obračala in in tako si čedalje več gnad zaslužila in v dobrem rastla od dne do dne.

Ako se danes oziramo na podobo brezmadežne Device, lahko kličemo z ginjenim srcem in s solznimi očmi: „*Tota pulchra es, Maria, et macula non est in te — Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!* — Da bi Marijo bolj spoznali in gorečnije ljubili, govoril bom danes o Marijini nezmerni lepoti in pokazal vam bom, da je bila Marija 1. vsa lepa, 2. zmiraj vsa lepa.

I.

Kaj je prav za prav lepota, — prava lepota, mi kratkovidni ljudje tukaj na zemlji vedeti ne moremo, še menj pa dopovedati. Kaj je prava lepota, ki res to ime zasluži, bomo še-le takrat spoznali, ko se bo naše telesno oko ob smrti zatisnilo in bomo z dušnim očesom začeli gledati lepoto božjo v nebeškem veličastvu. Ko bi v tem življenji zagledalo naše oko toliko lepoto, kakor nas tam čaka, bi morali kar mahoma oslepeti, kajti tukaj še *nobeno oko ni videlo, kar je Bog pripravil tistim, kateri ga ljubijo.*

Toraj smemo tukaj na zemlji v resnici lepo imenovati le to, kar je Bogu podobno, kar se prizadeva, božje lastnosti posnemati: in kolikor bolj je ktera stvar Bogu podobna, tem lepša se more imenovati.

In v tem obziru moramo reči, da je izmed vseh stvari, kar jih je naredila božja vsegamogočna roka, Marija najlepša, ker njena dušna lepota presega še angeljsko lepoto in njeno deviško srce je izmed vseh

sre, kar jih je kdaj bilo na zemlji, najbolj podobno Jezusovemu najsvetejšemu Sreč. *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Pri vsem, karkoli si moremo tukaj na zemlji lepega misliti ali videti, moramo spoznati in reči, da Marija je še lepša.

Prijetno se nam zdi sedeti poleg bistrega studenca in gledati tako čisto studenčnico, ki v svitlih, čistim biserom podobnih kapljicah iz zemlje izvira. Lepo je gledati površje širokega morja ali čistega jezera, kadar je popolnem mirno in ga najmanjša sapica ne vzburja: kakor čisto zrcalo se blešči v solnčni svitlobi. Toda še lepša je Marija; ker mogoče je, da se bistra studenčnica skali, Marija pa se imenuje „zapečateni studenec“ in še senca greha ni nikdar skalila njene dušne lepote in čistote; mogoče je, da najmirniše morje in jezero ne kaže popolnem čistega površja ali da megla in oblak prikrije solnčno luč, da se ne vidi toliko lepo, Mariji pa najmanjša sapica hudega poželenja ali napačnega nagnenja ni nikdar vznemirjala deviškega srca, ki je bilo kakor svitlo zrcalo brez vsega madeža. *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Prekrasno se pokaže v gorki spomladi površje naše zemlje. Raznobarvene cvetlice po vrtilih in gajih, dobrodejno zelenje po gozdih in travnikih — vse je kakor prelep velikansk venec spleten v razveseljevanje človeku v tej solzni dolini. Pa še lepša je Marija, ki se po pravici imenuje „zaprti vrt“; kajti v tem vrtu najdeš prelepih cvetlic, kakoršnih nima noben pozemeljski vrt. Cvetlice te pa so njene prelepe čednosti, po katerih je postalo njeno deviško srce toliko podobno Jezusovemu presv. Sreč; zato jo imenuje sv. cerkev po besedah sv. pisma „*lilijo med trnjem*“, „*skrivnostno rožo*“ itd. Pa tudi gozdna in poljska lepota se umakne njeni lepoti. „*Kakor cedra na Libanu sem povišana, in kakor cipresa na gori Sijonski. Visoko kakor palma v Kadezu sem zrastle in kakor zasajena roža v Jerihu; kakor lepa oljka na polji in kakor javor ob vodi na potih sem visoko zrastle. Kakor sladka skorja in lepo dišeče mazilo sem dišala, kakor izbrana mira sem dajala prijeten duh od sebe.*“ (Sir. 24.) Te besede sv. pisma obrača sv. cerkev na Marijo in hoče ž njimi le v primeri opisati obilnost in lepoto čednosti, katerih nam z golo besedo ne more dopovedati. Pa kakor je duša vzvišena nad telesnim, kakor časnost nad večnostjo, tako Marijina lepota nad lepoto teh stvari, katerim se primerja. — *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Premnogi ne morejo prehvaliti lepote, ki se v naravi kaže takrat, ko se v jasni noči začne blesketati brez števila svitlih zvezd, ko blede luna z milimi žarki tako ljubeznjivo manjša grozovitost

temne noči, ko prelepa zarija naznanja prihod zaželjenega dne in ko začne ljubo solnce zopet na nebu sijati in zemljo obsipati s svojimi blagodari. Tudi to primero rabi sv. cerkev, da bi nam po sv. pismu pokazala nezmerno lepoto Marijino rekoč: „*Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce?*“ (Vis. p. 6, 9.) O človek, kadar se oziraš po dnevi ali po noči proti jasnemu nebu in občuduješ njegovo lepoto, spomni se prelepe primere in strmé občuduj še brez mere večo Marijino lepoto rekoč: *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Spet drugi se ne morejo načuditi lepoti, ktero znajo največi mojstri navdihniti krasnim podobam, vzvišenim pesnim, — sploh lepoti, ktero nam kaže prava — po zlobnosti človeški nepokvarjena — umetnost. Pa tudi gledé te lepote moramo spoznati, da najkrasniše med podobami so ravno podobe Marijine, najlepše pesni, ki posebno globoko sežejo, — prav do dna nespridenega srca, so ravno Marijine pesni; največi umetniki so po Marijinih podobah in po Marijinih pesnih si neumrljivo slavo pridobili. Če je pa že podoba Marijina — zlasti podoba brezmadežnega Spočetja — tako lepa, kaj še-le Marija sama! In če so že zemeljske pesni, ki jih tukaj v njeno čast pojemo, tako genljive, kaj še-le hočem reči o njeni nebeški slavi! *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Komu, o Marija, naj te še primerjam? Ako rečem, da si lepša kakor vse svetne lepotije, lepša kakor žlahtni kameni in svitli biseri, se mi zdi, da tako malo povem, saj te sv. cerkev v litanijah imenuje: „*turn slonokosteni*“, „*hiša zlata*“. Naj bi še tako dolgo iskal, ne najdem je reči, ki bi bila po svoji lepoti tebi enaka, kajti: *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Še celo pri najimenitnejših stvareh, pri ljudeh in angeljih, ne najdem nikjer tolike lepote, da bi bila Marijini enaka. Vsa lepota, ki se pri svetnikih in svetnicah božjih posamezno nahaja, je pri Mariji skupno združena v eno samo skupno lepotijo. Pri njej vidimo modrost Esterino, srčnost Juditino; pri njej občudujemo nedolžnost in čistost devic, učenost aposteljnov in vsih sv. učencov, moč mučencev, ponižnost in priprostost puščavnikov in redovnikov . . ., pri njej se celo ne pogreša ljubezen kerubinov in pobožnost serafov: „*kjer se svetost in lepota svetnikov in angeljev neha, tam se Marijina prične*“ — „*nje stalo je na svetih gorah.*“ (Ps. 86, 1.) Lahko bi rekli, da, kar je bilo lepega v vsih časih, v vsih stanovih, vse je združeno v prekrasni kroni Marijine lepote, pred vsem pa prvotna pravičnost in nedolžnost prvih staršev pred grehom. Pa tolike lepote ni zmožno po-

pisati nobeno pero, ne more izreči noben jezik; vse, kar moremo reči, je, da le splošno kličemo: *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

II.

Pa tako nedopovedljivo lepa Marija ni bila le nekaj časa, ampak zmiraj. Ravno skrivnost današnjega praznika nam je porok, da v Marijinem življenji ni bilo nobenega trenutka, da bi bila pod oblastjo tudi najmanjšega greha: zmiraj je bila vsa čista, zmiraj vsa lepa in brez madeža!

Poglejmo Marijo kot malo detice v zibelki. Neizrečeno se veselita njenega rojstva sv. Joahim in Ana, a nevidno se radujejo okrog njene posteljice tudi angelji nebeški hvaleč jo: *Vsa si lepa, madeža ni na tebi!*

Poglejte jo triletno brezmadežno deklico, ko jo starši v jeruzalemski tempelj pripeljejo, da bi bila tu odgojevana. Taka deklica še nikdar ni bila nikjer v odgojo izročena in ne bo. To se je kmali pokazalo. Ves čas je porabila za delo in za molitev ter branje sv. pisma. Nihče je ni nikoli slišal kako napačno besedo izgovoriti, nihče je ni nikoli videl jezne ali sicer v najmanjšem neredu; natanko se je ravnala po zapovedih, ki so bile takim gojenkam zaukazane, kajti voljo božjo spolnovati pa tovaršicam v vseh rečeh najlepše zglede dajati, v tem je najkrajše zaznamenjana naloga, ki jo je Marija v tempeljno spolnovala. „*Rastla je, pravi čast. Ludovik de Ponte (II. Med. 4.), kakor na starosti tako na duhu pred Bogom in pred ljudmi. Kakor jo je sv. Duh po navdihovanjih nagibal, sodelovala je z vsemi svojimi močmi.*“ Sv. Janez Damasčan (de fide orthod. 4, 14.) pa pravi: „*V hišo božjo presajena, kjer so milosti sv. Duha obilno nanjo rosile, postala je kakor rodovitna oljka, sedež vsih čednosti.*“ Toraj zopet vsih dvanajst let, najlepših mladostnih let, ki jih je v tempeljno preživela, je bila zmiraj vsa lepa, vsa čista in brez madeža.

In ko je med svet stopila, zopet vsi kraji Judovske dežele, kodarkoli je hodila, vse njene stopinje, spričevanje dajejo o njeni svetosti. V Nazaretu, v Betlehemu, v Jeruzalemu, na daljnem potovanju, v Egiptu, nikjer ni mogel nihče tudi najmanjšega madeža pri njej zapaziti, najmanjše napake jej očitati — povsod vsa čista in brezmadežna; nadangeljsko svetost je razodevala v tihi samoti v nazareški hišici, nadmučeniško srčnost in pogumnost je kazala v vsem trpljenji zlasti pa veliki petek na gori Kalvariji, ko je pod križem stala in svojega preljubega Sina gledala umirati v neskončnih brit-

kostih, ga potlej mrtvega v naročje vzela in k pogrebu spremila — povsod je bila vsa lepa, povsod vsa čista, povsod brez vsakega madeža; in kako lepa, kako veličastna je bila na smrtni postelji in pri vnebovzetji, ko so jo trume angeljev pozdravljale: *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!*

Ni se nam toraj čuditi, da jo je vse slavilo in častilo. Častile in spoštovale so jo njene mladostne vrstnice v tempeljnu, ker pri njej nikdar niso zapazile najmanjše reči, ki bi bila graje vredna, vidile so pri njej le čednosti in kar je hvale vredno pred Bogom in pred ljudmi — zmiraj je bila vsa čista in brezmadežna. — Častili so jo sorodniki, n. pr. njena teta Elizabeta jej je navdušeno zaklicala: „*Blažena si med ženami! . . . Od kod meni tolika čast, da mati mojega Gospoda k meni pride!*“ Ali ni to toliko, kakor bi bila rekla: „Vsa si lepa, o Marija, izvoljena med vsemi ženami; tako vzvišena nad vse druge, da navadna ženska, kakor sem jaz, ni vredna s teboj govoriti, ni vredna, da bi jo ti obiskala.“ Častili so jo tuji ljudje. Neka priprosta ženica izmed množice, ki je bila okrog Jesusa zbrana, jo je glasno hvalila in blagrovala rekoč: „*Blagor telesu, katero je tebe nosilo!*“ Toraj tudi priprosto ljudstvo je spoznalo in čutilo, da mora biti vsa lepa, vsa čista in brezmadežna ona, ki je zaslužila ime Mati Sinu božjega. — Častili so jo angelji iz nebes. Angelj Gabrijel jej je po božjem naročilu rekel: *Milosti si polna!* Ali nam te angeljeve besede: „milosti si polna“ ne povejo ob kratkem vso Marijino prednost in lepoto? ali ni vse eno, kakor če bi rekel: „Vsa si lepa, brez vsega madeža?“ — Častili so jo kristijani po Jezusovem vnebohodu. Iz daljnih krajev so prihajali, nam povejo zgodovinska sporočila, da bi jo bili videli in jo počastili. Ker pa ni bilo mogoče, tako daleč potovati premnogim, ki bi bili tudi Marijo radi videli, je naredil sv. Luka, ki je bil malar, več podob Marijinih, da so se njenim gorečim častilcem vsaj te želje spolnile, da so jo na podobi videli. Ali ni nam zopet to glasno spričevanje za lepoto in čistost Marijino? — Najbolj počastil pa jo je njen božji Sin Jezus Kristus, ker jo je z dušo in telesom k sebi v nebesa vzel, da jo angelji in svetniki hvalijo in častijo in bodo na veke občudovali in slavili njeno lepoto.

Le bolj površno sem vam omenil nekterih poglobitnih reči, pa upam, da že iz tega ste prepričani in spoznate, kako je bila Marija zmiraj in povsod vsa lepa, zmiraj in povsod vsa čista in brezmadežna.

Zato nam pa tudi kaže cerkvena zgodovina in popis življenja svetnikov: da, kar je bilo kedaj v resnici dobrih in blagih ljudi, kar jih je hrepenelo po pravi svetosti in rajski lepoti, vsi, vsi so zaupno obračali na Marijo svoje oko. Marija jim je bila svitla zvezda, žarna Danica, v kateri so spoznali vzor prave lepote; zato so jo navdušeno častili ne le z molitvijo in z raznimi pobožnostmi, marveč pred vsem s tem, da so iz vsega srca sovražili in studili greh in po Marijinem bliščečem zgledu za prelepe krščanske čednosti se prizadevali. Tudi še dandanašnji je tako; tudi zdaj se po širnem katoliškem svetu, po naših in po oddaljenih misijonskih krajih, z veliko vnemo in radostjo v Marijino lepoto ozira vse, kar je dobrega in blagega in kar želi dobro ostati in v dobrem napredovati. Proti Mariji stegujejo nedolžni otročiči svoje ročice; Mariji darujejo pobožni mladenči in dekleta svoje vzvišene misli in želje ter koprniyo posnemati njeno deviško lepoto; Mariji priporočajo in izročajo skrbni starši svojo družino, goreči duhovni svoje ljubljene ovčice.

O predragi poslušalci! tudi mi ne smemo za drugimi zaostati. Od Marije se učimo, kaj je prava lepota in čast. Vas nedolžne in spokorne, vem, da mi ni treba veliko prositi, vem, da ste že danes na novo darovali svoje srce nebeški Materi in sklenili še skrbniše jo v prihodnje posnemati. Le vam, nespokorni grešniki! ki nočete še zapustiti greha in grešne priložnosti, ne vem, kaj bi še dostavil, da bi pomagalo. Kajti, če grešnik povzdigne svoje grešno oko in začne gledati Marijino nebeško lepoto, potem si res ne znam razložiti te uganke, kako je mogoče, da se ne sramuje svoje strastnosti in da more še grešno ostudnost rad imeti, — kako je to na svetu mogoče, gledati toliko lepoto pa v blatu se valjati! O dajte se še vi preprosi; naj še vas gane tolika nebeška lepota, da boste zapustili grešno pot, v vredni spovedi do dobrega očistili svoje grešno srce in potlej stanovitno hodili po tisti poti, ktero nam tako lepo razsvetljuje zvezda Marija. Vsi zdaj Marijo tako častimo, da bomo vredni vekomaj gledati njeno lepoto in slavno pesem ponavljati: *Vsa si lepa, o Marija, in madeža ni na tebi!* Amen.

Tretja adventna nedelja.

Človeška imenitnost.

Kdo si ti? Jan. 1, 19.

Sv. Janez Krstnik je v puščavi ob reki Jordanu. Tukaj živi ves za Boga, ves v Bogu; moli, posti se; uči in krščuje. Mnogo ljudstva prihaja k njemu, ki ga verno poslušajo in se mu krstijo da v Jordanu. Vsa judovska pokrajina govori o tem svetem možu in ga spoštuje. Veliki zbor judovski pa želi do dobrega zvedeti, kdo je on, in zato pošljejo k njemu duhovnov in levitov, da bi ti od njega zvedeli, kdo prav za prav je on. Zatoraj ga ti poslani prašajo: „*Kdo si ti? Da jim odgovor damo, kateri so nas poslali.*“

Pač lepa in imenitna je beseda: „*Kdo si ti?*“ — in vredna, da bi jo katoliški kristijan vedno imel pred očmi, ter samega sebe mnogokrat popraševal: „*Kdo si ti?*“ — Kdo sem jaz? — kakor je sv. Bernard, pridši v samostan, pogostokrat samega sebe vprašal z vprašanjem: „*Bernard! po kaj si pa semkaj prišel?*“ In to vprašanje je Bernarda vedno opominjevalo na namen njegovega vstopa v samostan in — zveličal se je. Ravno tako je resno premišljevanje besede: „*Kdo si ti? — Kdo sem jaz?*“ tudi prav pripravno človeka zveličati, kakor je ono vprašanje in njega premišljevanje Bernarda pripeljalo k zveličanju.

Kdo toraj sem? kaj sem? — Kaj toraj je človek? hočemo vprašati tudi mi, in želimo dobiti odgovor, da bomo vedeli potem ceniti samega sebe; da bomo poznali potem svojo imenitnost; da se bomo potem zveličali, to je: da bomo tje prišli, kjer nam je naš Stvarnik prostor pripravil od začetka sveta.

Pri tem nastane pa drugo enako važno vprašanje: Kje hočem pa zvedeti? kdo mi bode pa povedal, kdo da sem jaz? kaj da sem jaz?

Pa boste znabit rekli, da tako vpraševanje in pozvedovanje je nepotrebno; češ, da človek bode vendar samega sebe vedel prav ceniti; če že družih reči ne vé natančno presoditi, sam za se bode vsaj vedel, koliko je vreden; toda ne, to vprašanje o človekovi vrednosti in imenitnosti ni lahko vprašanje; človeška pamet bi si ga sama nikdar ne vedela prav rešiti. Veliko so se že svetni modrijani trudili, da bi spoznali in dopovedali imenitnost človekovo, pa ni jim šlo. Le samo Bog nam more dopovedati, kdo in kaj da je človek, koliko je vreden; le sv. pismo in katekizem, po katerem nam Bog

govori, nam more povoljno odgovoriti na vprašanje: kdo si? kaj si? Tu izvemo jasno in določno, kako velike reči je trojedini Bog storil za človeka, in kakó veličastne reči mu je obljubil za vse večne čase, ako njegovo voljo spolnuje; tu se tedaj učimo, kako veliko vrednost in imenitnost je človeku pripisovati.

Po navodu današnjega sv. evangelija hočemo toraj danes nekoliko premisliti imenitnost človekovo, pojasniti vam hočem: kako se človekova imenitnost razodeva 1. v njegovem vstvarjenji, 2. v njegovem odrešenji in 3. v njegovem posvečenji.

I.

Imenitnost človekovo spoznavamo iz njegovega vstvarjenja, in sicer, ako pogledamo na Boga, na svet ali na človeka samega.

Velika, prevelika se kristijanu odkriva človekova imenitnost, ako se ozira v duhu sv. vere na Boga Stvarnika. Bog je vsemogočni Stvarnik vsega v nebesih in na zemlji; toraj tudi Stvarnik človekov. Zakaj pa je Bog vstvaril človeka? Mar zato, ker ga je potreboval? ker ga potrebuje? ali ga vekomaj potreboval bode? O kaj še! Bog pač ni človeka zato vstvaril, kakor da bi ga za se potreboval; ker Bog k svoji slavi in sreči zraven sebe ne potrebuje nobene stvari; on živa sam v sebi popolno srečo in zadovoljnost; „*Bog ni, kakor da bi česa potreboval*“ (Ap. dj. 17, 25.); in vendar je človeka vstvaril. Zakaj tedaj, ako ga ne potrebuje? In tu nam Bog sam v sv. pismu razodene namen človekovega vstvarjenja in pravi: „*K svoji časti sem ga vstvaril, ga upodobil, in ga naredil.*“ (Iz. 43, 7.) Ali slišiš, o kristijan! k svoji časti! In h kakšni časti? Mali katekizem nam pride tukaj na pomoč in ta pravi, da je Bog človeka vstvaril zato, da bi Gospoda svojega Boga molil, ljubil, mu služil in se zveličal.

Po teh besedah toraj je čast, za katero je Stvarnik človeka odmenil, dvojna; ena obstoji v tem, da bi mu tukaj na zemlji služil; druga pa, da bi v plačilo za to službo v večnosti pri njem stanoval. Ena čast je lepša od druge! Ako pogledamo prvo, namreč službo človekovo na zemlji, ki naj jo Bogu v čast opravlja, kaj bomo rekli? Je li še kaj častnišega za človeka, kakor Bogu služiti? — Naj spregovorim v priliki iz vsakdanjega življenja. Ali si služabniki pri cesarju, kralju ali pri kaki drugi visokorodni hiši ne štejejo v veliko srečo in čast, ako so ondi v službi? Gotovo. Ali kaj je človek, naj bo še na tako visoki stopinji, proti Bogu! Kaj je Bog? Kdo je Bog?

Prašaj kraljevega pevca Davida in povedal ti bo. On pravi: „*Po Gospodovi besedi so nebesa utrjena*“ (Ps. 32, 6.); in „*zemlja je napolnjena z njegovo lastnino*“ (Ps. 103, 24.); „*On vse stori na nebu in na zemlji, karkoli hoče*“ (Ps. 134, 6.), ker „*On je naredil nebo in zemljo in vse, kar je v njih.*“ (Ps. 145, 6.) In k temu še sv. Pavel pristavi: „*Od njega in po njem in v njem je vse. Njemu bodi slava vekomaj!*“ (Rim. 11, 36.) Glej, o človek, tako velik je Bog, najviši, neomejeni Gospod nebes in zemlje! In tako velikemu, tako mogočnemu Gospodu, ki nebo in zemljo z enim prstom drži, služiti, bi ne bilo mar častno? Angeljci v nebesih si štejejo v največo svojo srečo in čast, da zamorejo služiti Bogu; in kar je angeljem v čast, bi mar ubogemu človeku ne bilo nad vse častno? Ne zabi toraj, o človek! nikdar, da je za te največa čast, da tako mogočnemu Gospodu še služiti zamoreš; da je on pripravljen, službo iz tvojih rok sprejemati, ki si le uboga njegova stvar.

Poglejmo dalje. Ali boš pa služil zastonj? Ali mar meniš, da bo najvikši Gospod, ki ti dovoli, da mu smeš služiti, brez plačila pustil tvojo zvesto službo? ali meniš, da najvikši Kralj ne bode kraljevo poplačal svojega zvestega služabnika? In kako? Poglejmo zopet v sv. pismo in ondi nam Bog sam tudi na to odgovarja; in kaj pravi? Po apostelju Pavlu pravi: „*Bog hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani?*“ (1. Tim. 2, 4.) Človeka toraj je Bog zato vstvaril, da bi se zveličal. Kaj se pravi: zveličati se? Na kratko rečem: Zveličati se, se pravi: K Bogu priti, pri Bogu ostati. In ako dalje vprašaš: Kaj bom pa delal pri Bogu? Kaj bom pa dobil pri Bogu? — ti zopet on sam po sv. pismu odgovarja in pravi: „*Vse moje je tvoje!*“ (Jan. 17, 25.) Slišiš, umeš, o človek? kaj ti pravi Bog? On je popolno srečen v svoji nebeški slavi; on bode tak ostal vekomaj; in ko pravi: „*Vse moje je tvoje!*“ naznanja, da hoče vso to svojo večno srečo in večno slavo s teboj, s človekom, s svojo stvarjo deliti; vstvarjen je tedaj človek, da bi z Bogom eno in isto srečo in veselje vžival; z Bogom Gospodom vekomaj gospodoval. Ah! kako lepa in sladka menja za kratki čas ponižne službe božje na zemlji! Poglej, o človek! kaj vse ti je Bog — Stvarnik pripravil! Spoznaj toraj v svojem vstvarjenju veliko svojo imenitnost! svojo velikost! svojo čast!

Velika, prevelika se tudi človeku odkriva njegova imenitnost, ako se ozre na svet, na zemljo, na kateri živi. Pomislimo človekovo imenitnost zdaj od te strani.

Čemu pač je zemlja? V kak namen je tudi njo vstvaril Bog? In sv. pismo nam pravi: „*Vse je Gospod zavoljo samega sebe naredil*

(Preg. 16, 4.); vse toraj tudi zemljo je zavoljo samega sebe, v svojo čast Bog vstvaril; to je zato, da mi po njegovih delih spoznavamo njegove lastnosti. Ako pa mi nadalje pogledujemo, kako zemlja rodi različne stvari ter v sebi hrani in na sebi ima mnogovrstne reči, ki vse človek potrebuje in rabi v to, da, si svoje življenje ohrani in lajša, bomo pač smeli reči, da posredno je Bog zemljo vstvaril tudi zavoljo in za človeka. Ne le smemo tako reči, ampak smo tudi primorani tako reči. Zgodba stvarjenja nam pripoveduje, da je Bog vse drugo na svetu pred tako lepo vravnal in pripravil, predno je človeka vstvaril. In ko je človeka vstvaril, mu je narávnost rekel: „*Naj gospoduje čez vso zemljo!*“ (1. Moz. 1, 26.) Vsakdo, če količkaj zna in hoče misliti, bo iz tega lahko spoznal veliko vrednost in imenitnost človekovo; primoran bo enako soditi in govoriti, kakor je govoril kralj David. Kralj David je namreč premišljal delo božjih rok: nebo in zemljo; in ko je še dalje pomislil in spoznal, da vse to le človeku služi v potrebo in razveseljevanje, je ves začuden zaklical: „*Kaj je človek, o Bog! da se ga spominjaš? Le malo si ga znižal pod angelje; s slavo in častjo si ga ovenčal ter si ga postavil čez dela svojih rok.*“ (Ps. 8, 5—7.)

Zavoljo človeka tedaj, — glej! zavoljo tebe, predragi! je Bog vstvaril nebo in zemljo. In kakšno zemljo? kakšno nebo? Poglej, ozri se v nebesne višave; občuduj to lepoto, to nedopovedljivo veličastvo nad seboj. Tu ti sije in ti ogreva zemljo in tebe milo solnce; tu ti sveti lepa luna v nočni dolgočasni tmuni; tu ti migljajo brezštevne zvezde, ki vse tako sladko tebi kličejo v srce: Zavoljo tebe, o človek! smo tukaj; sebi v čast, tebi v korist nas je semkaj pripela Stvarnikova roka! — Glej jih, vse te nebeške svetove! V kako gladkem in varnem tiru jih vse že več tisuč let vodi Stvarnikova roka! — Ozri se nadalje okoli sebe. Glej! kako redno vrsté se med seboj letni časi in prinašajo, vsak po svojem človeku, tebi živeža in dela. Vidiš, kako modra in močna mora biti pač Vladarjeva roka! Glej, glej vsa čuda božjega dela na zemlji in nikar ne pozabi, da zavoljo tebe dela vse to mogočni Bog. Ali te toraj, po tem soditi, mar nizko ceni tvoj Gospod? Spoznaj vendar v teh delih božjih svojo imenitnost! svojo velikost!

Še lepšo in večo bomo videli imenitnost človekovo, ako pogledamo njega: človeka samega. Ozrimo se na njegovo vstvarjenje. Sv. pismo pravi, da, ko je stvarjal Bog različne stvari in jih delal vsaki dan posebej, je vsako teh stvari priklical na svoje mesto s samo besedo. „*Bog je rekel; in zgodilo se je tako.*“ (1. Moz. 1, 11.)

Ko pa pride vrsta do človeka, pravi Bog: „*Naredimo človeka.*“ (1. Moz. 1, 26.) Kaj hoče to? V teh besedah je tako nekako brati, da se trojedini Bog sam s seboj posvetuje, ko ima narediti človeka. Je li to kaj malega? O prečudna imenitnost! prečudna velikost!

In kakšno je bilo bitje, ki ga je Bog tako vstvaril? O veličastno, nad vse druge stvari na svetu vzvišeno! Sv. pismo nam spet to pove, ker pravi o človeku, da je vstvarjen „*po Bogu v pravičnosti in resnični svetosti*“ (Efež. 4, 21.); nadalje pravi: „*In Bog je vstvaril človeka po svoji podobi in ga je naredil po svoji podobnosti*“ (Modr. 2, 23.); in še dalje pravi: „*In Gospod Bog je vzel človeka in ga je postavil v vrt veselja.*“ (1. Moz. 2, 15.) — Ako toraj, o človek, iz ust samega Boga slišiš, kako ljubeznjivo se je trojedini Bog oziral na te pri stvarjenji neba in zemlje, in še posebno pri stvarjenji človeka, ki je imel nad vsemi stvarmi gospodovati, — ali boš mogel še dvomiti nad svojo vzvišeno imenitnostjo? nad svojo velikostjo in častjo?

II.

Imenitnost človekova, kakor nam o njej govori sv. pismo, se nadalje odkriva in razkazuje iz njegovega odrešenja.

Kaj pa nam pomeni in o čem nas podučuje beseda odrešenje? Odrešiti, rešiti zamoremo le tistega, ki je v kaki nevarnosti ali nesreči; ako je toraj človek odrešen, je moral že v kaki nesreči biti. Nam katoliškim kristijanom je pač dobro znano, da smo po Adamovi nepokorščini vsi vsi zgubili pravico do zveličanja in ž njim vred zapadli večnemu pogubljenju. „*Kterikoli dan od njega jéš, boš moral umreti.*“ (1. Moz. 2, 16.) V pekel bi bil toraj moral ves človeški rod. Kolika žalost! kolika nesreča! In sicer po tistem trenutku, v katerem je Adam grešil. — Je li pa Bog ravnal s človekom po svoji ostri pravici, kakor z angelji? Dobro vemo, da ne; ampak usmilil se ga je in ne zavrget. Kaj sledi iz tega? Ko bi bil človek le kaka malovredna stvar božja, bi bil mar Gospod Stvarnik ž njim usmiljenje imel? O gotovo, da ne! Ker ga je pa le imel, spoznaj o človek! v tem usmiljenji božjem svojo imenitnost! svojo velikost!

Kako pa se je Bog človeka usmilil? Ali se ga je usmilil le toliko, da ga ni zavrget? in se potem zanj več zmenil ni? O kaj še! Usmiljenje božje ni bilo le enostransko; ampak bilo je popolno. Ne le večnega pogubljenja rešiti, ampak tudi večno zveličati ga je hotel. In to usmiljenje do človeka je Bog — Stvarnik najpred s tem pokazal, da je dovolil svojemu edinorojenemu Sinu, da je ta stopil kot

človek na zemljo in je on potem na našem mestu klical k Stvarniku ter prosil daljnega, še večega usmiljenja. „*Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.*“ (Jan. 3, 16.) Ali ne sije mar neizmerna imenitnost človekova iz tega usmiljenja božjega v njegovih očeh?

Sin božji pride, on zapusti svoje nebeške višave in stopi na zemljo, „*in Beseda je meso postala.*“ (Jan. 1, 14.) In kaj nam kliče v spomin včlovečenje božje? Kaj nas uči sveta skrivnost, po kateri je Bog človek postal? Sv. apostelj pravi: „*Kristus Jezus je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca na se vzel; ponižal je samega sebe.*“ (Fil. 2, 7. 8.) In zakaj vse to? Zavoljo človeka! Glej toraj, o človek, svojo imenitnost, svojo velikost v tem tolikem poniževanju Jezusovem!

Poglejmo še dalje. Je pa edino poniževanje zadostovalo za pridobljenje prave sreče človeku? Kaj nam pravi sv. pismo na dalje? Sv. pismo nas uči, da edino ponižanje Jezusovo še ni človeku prisljučilo prave, večne sreče. Sv. pismo nam kaže Betlehemske jaslice; obrača nam srce tje v Egipt; pelje nas v Nazaret v Jožefovo delavnico; potem nam kaže britke trenutke, ktere je božji Sin prestati moral pred krivičnimi sodniki; po sv. pismu podučeni vidimo Jezusa pri bičalnem stebru, v sramotilni obleki s trnjevo krono na glavi ter obloženega s težkim križem; vidimo ga na križi umirati, umreti. Ah! kako raznovrstno, kako dolgotrajno trpljenje! In čemu vse to? Apostelj nam to skrivnost odgrne, ko pravi: „*Spravljjeni smo z Bogom po smrti njegovega Sina.*“ (Rimlj. 5, 10.) Trpljenje in kri Jezusova toraj sta nas: človeka z Bogom — Stvarnikom zopet sprizajnila; rešila iz jeze božje in nam odprla vrata do nebes, do božje ljubezni. Prašam zdaj: Predragi! ali bi bilo mogoče Bogu in Sinu njegovemu po katerikoli poti še bolj jasno pokazati, kako zelo je človek Bogu pri srcu? v časti? Smem reči, da ne. Križ in Križani na njem sta človeku pač najbolj zgovorni dokaz prevelike ljubezni božje do človeka pa tudi dokaz prevelike imenitnosti njegove.

Za Jezusa je bilo včlovečenje nezmerno ponižanje, a za človeka je bilo nezmerno povikšanje. Kdo bi bil v stanu dopovedati, kako visoko je bila človeška natora s tem povikšana, da je sam Bog hotel v njej na zemlji živeti, trpeti in umreti! O človek, ali moreš kdaj pogledati podobo včlovečenega Sinu božjega, da bi se ne spomnil svoje imenitnosti? Ali moreš obhajati božične praznike, da bi se s hvaležnimi solzami ne spomnil, kako visoko je Jezus povzdignil tvojo čast s tem, da je človek postal — da je hotel imeti dušo in telo,

kakor imaš ti? Ali moreš obhajati velikonoč in vnebohod Gospodov, da bi se ne spomnil, kako je počastena tvoja človeška natora s tem, da je Jezus ves častit od mrtvih vstal in da je z dušo in telesom v nebesa šel ter sedi tudi po svoji človeški natori na desnici božji?

Kaj hočem pa še reči o njegovem prebritkem trpljenji, o njegovi presv. rešnji krvi, ki jo je za nas prelil na križu? Vse stvari na svetu nimajo tolike cene, kakor ena sama kapljica sv. rešnje krvi. In glej, Jezus je vso do zadnje kapljice za te prelil, da te je odkupil. Med svetom se sicer semtertje zgodi, da se malo vredna reč drago plača; ali tako se da ogoljufati le oni, kateri ne pozna prave vrednosti, prave cene. Vsegavedni Bog pa te dobro pozna, o človek, po duši in po telesu, in dobro vé, koliko si vreden; — če je pa vso svojo kri za te prelil v tolikih bolečinah, sôdi zdaj sam, kako visoko te čisla: koliko si vreden, ker te je odkupil za toliko ceno! — Glej in spoznaj toraj človek v svojem odrešenji po Jezusu Kristusu preveliko svojo imenitnost, nedopovedljivo svojo velikost in čast.

III.

Imenitnost človekova pa se nam slednjič dovolj jasno odkriva tudi v njegovem posvečevanju. — Premišljevali smo do zdaj kako imeniten je postal človek po tem, kar je zanj storil nebeški Oče po vstvarjenji, in Jezus Kristus po odrešenji; pogledjmo še zdaj — da še bolj spoznamo človekovo velikost — kaj je storil zanj sv. Duh, tretja božja oseba. Predolgo bi bilo, ko bi hotel vse naštevati, kar je sv. Duh storil za rešenje in poveličevanje človekovo, zato le ob kratkem povem, kako sv. Duh človeka posebno po sv. zakramentih posvečuje in poveličuje.

Poglejmo zopet v sv. pismo. In to nam pravi, da človek, akoravno po Jezusovi smrti odrešen, vendar po svojem telesnem rojstvu ni še pripraven za nebeško kraljestvo; on mora, da bo pripraven za nebeško ženitnino, še duhovno preroben biti. „*Resnično ti povem, ako kdo ni vnovič preroben, ne more videti nebeškega kraljestva.*“ (Jan. 3, 3.) Po telesnem rojstvu postane človek sicer stvar božja, ali ne še Bogu dopadljiva; tako namreč nas uči Bog sam, ki pravi po aposteljni: „*Mi vsi smo bili po natori otroci jeze.*“ (Efež. 2, 3.) Bili smo, pravi apostelj, tedaj zdaj nismo nič več. Kakšni smo pa zdaj? Tudi to nam Bog pové sam po ravno tem aposteljni, ko pravi: „*Oprani ste; posvečeni ste; opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga.*“ (1. Kor. 6, 11.) Po sv. Duhu toraj pri sv. krstu, po oni zakramentalni vodi postali

smo, postal je vsaki kristijan iz „otroka jeze“ otrok božji. „*Otroci božji se imenujemo in smo*“ (1. Jan. 3, 1.); in vse to po sv. Duhu. Kolika milost, kolika sreča, kolika slava je vendar to, da je človek grešna stvar iz otroka jeze postal dopadljiv otrok božji! Kolika vrednost je vendar združena z imenom: otrok božji! Pomislimo le razmero, ki obstoji med očetom in otrokom; in po tej zvezi je otrokovo to, kar je očetovo; kjer je oče doma, tam je tudi otrok; kjer je oče, pri tisti mizi in tisto jed vživa tudi sin; v hiši, v kateri ima oče svoje stanovanje, ima ga tudi sin. In glejte! V nebeški hiši, kjer kraljuje trojedini Bog, tamkaj ima tudi revni človek pripravljen svoj prostor, svoj sedež. „*V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč; in grem, vam mesto pripraviti.*“ (Jan. 14, 2.) In nikar ne zabimo, da vse to pridobil nam je Bog sv. Duh. Kako imenitni in kolike vrednosti pač moramo pri njem biti, ki nam je storil tolike reči!

Vendar ljubezen Boga sv. Duha sega še dalje. Ko smo namreč po sv. Duhu pri sv. krstu postali ljubljeni otroci božji, nismo tudi bili zagotovljeni, da bomo taki vedno ostali. Izvirni greh nam je pač izbrisal takrat Bog sv. Duh, ne pa tudi njegovih nasledkov; ti so ostali. In vsled nasledkov izvirnega greha človek le premočno sili nazaj v svoj prvotni stan, v greh... „*Ne storim dobrega, kar hočem; ampak storim hudo, katero sovražim*“; in zopet: „*Hoteti je sicer v meni; storiti pa dobro, tega ne najdem.*“ (Rimlj. 7, 15. 18.) In ko bi zopet padel v greh in bi se ne izkopal iz njega, potem bi on, nesrečnež vnovič zapadel jezi božji in pahnjen bil v večno pogubljenje. „*Plačilo za greh je smrt.*“ (Rimlj. 6, 23.) Kako neki, po kateri poti mu je pa mogoče oditi grehu, oditi nesrečni sodbi, oditi večnemu pogubljenju? In zopet nam pripoveduje sv. pismo, da le po dobrotljivosti in po pomoči Boga sv. Duha. Sv. Duh, ki je v nas pričel duhovno, sveto življenje, ga potem v nas nadaljuje s svojimi gnadami, ki nam jih še po drugih sv. zakramentih deli, in z obilno pomočjo, ki jo sicer od njega prejemo v izvrševanje dobrih del.

Pri sv. birni nam deli svoje darove, s katerimi nam po grehu otemnjeni um razsvetljuje in oslABLJENO voljo podpira in z nebeškimi željami navdaja. Človek, ki je že pri sv. krstu postal tempelj božji, je zdaj po maziljenji s sv. krizmo na čelu na novo posvečen in utrjen za službo božjo. Kolika visokost zopet to! Kaj so vse veličastne cerkve po vesoljnem katoliškem svetu proti veličastvu enega samega človeka, ki je posvečen in olepšan z milostmi in darovi sv. Duha!

Če se pa primeri, da je kristijan z grehom onečastil in oskrnil prelepi tempelj božji, mu dodeli, ako le sam hoče, sv. Duh v zakra-

mentu sv. pokore zopet prejšnjo lepoto. Če vprašam grešnika, ki se je v resnici spokoril in poboljšal: kdo si, kaj si? mi bo lahko ponosno in veselo odgovoril: Spokornik (spokornica) sem in vem, da se angelji v nebesih veselijo nad menoj, ker sem s pomočjo božjo zopet na pravo pot prišel. Z vsako vredno spovedjo se zvikšuje imenitnost človekova, ker se z vsako čisti in boljša njegovo srce!

Kaj naj pa rečem o nezmerni časti, ki jo daje človeku vredno sv. obhajilo, v katerem se z Jezusom tako tesno sklene? Saj Kristus sam pravi: „*Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.*“ Ako te prešinja duh žive vere, kaj boš toraj odgovoril, če bi te kdo takrat, ko greš od mize Gospodove, vprašal: *Kdo si?* S sv. apostelnom Pavlom bi moral tudi ti spoznati: *Živim, toda ne jaz, Kristus živi v meni!* Kolika čast, kolika imenitnost!

Tako posvečuje in poveljuje sv. Duh ljudi vsih stanov, še posebej pa dva stanova, ki sta za človeško družbo najimenitniša: duhovski in zakonski stan. Čem boljši in svetejši je kdo, tem večja je njegova vrednost in imenitnost. Po nikomur pa se človeštvo tolikanj ne zboljšuje, kakor po dobrih starših in vrlih duhovnih: po dobrih starših se posamezne družine posvečujejo, po skrbnih duhovnih pa se mesta, vasi in dežele zboljšujejo. Spoznaj tudi v tem oziru imenitnost, ki človeku prihaja po milostih sv. Duha.

Sploh moramo spoznati, da bi človek brez pomoči sv. Duha, brez njegovih milosti ne mogel napredovati v dobrem in ne stopinje storiti za večno življenje. Z njegovo pomočjo pa bomo zmagovali v najhujših dušnih vojskah in si priborili slavno zmago, večno plačilo, ki ga bomo po vstajenji mesa vživali na duši in telesu: — in s tem se bo razodela naša prava vrednost, — vrhunec naše časti in slave. V dosego tega veličastva nam pride sv. Duh slednjikrat na pomoč v zakramentu sv. poslednjega olja, da on, ki je pričel v človeku duhovno življenje, ga tudi zvrši in dokonča v pridobitev večne slave: „*Sv. Duh, kateri je obudil Jezusa od mrtvih . . . , bo oživil tudi naša umrljiva telesa.*“ (Rim. 8, 11.) Prav tedaj, da se tudi mrtvemu telesu pravičnega kristijana skazuje tolika čast pri cerkvenem pogrebu, prav da ga tudi po njegovi smrti sv. cerkev ne pozabi, ker vreden je, da se ga še potlej spominja in skrbi zanj.

In zdaj sem pri kraji; in tako sem vam pokazal v kratki potezi velikost, imenitnost človekovo; imenitnost tvojo, predragi poslušalec! Premišljuj toraj pogosto in ne zabi nikdar, kako imeniten si ti pri

Bogu! Glej, koliko vse je storil zavoljo tebe Bog Oče, koliko Bog Sin in koliko Bog sv. Duh, ki pa svojega dela: ljubezni do tebe ni še končal, ampak ga vedno nadaljuje in ga bode še-le o tvoji telesni smrti dokončal. Nikoli ne zabimo, kar pravi sv. Duh o nas, ko govori: „*Kraljevo duhovstvo ste, sveti narod, pridobljeno ljudstvo.*“ (1. Petr. 2, 9.) Sv. Vencelj je nosil vedno podobo svojega očeta pri sebi, ktera ga je vedno opominjevala, čigav sin da je! „*Kraljevi sin si!*“ mu je vedno klicala ta podoba, — *zatoraj obnašaj se vedno po kraljevo, in ne omadežuj svojega imenitnega stanu!*“ Tudi ti, o človek, nosiš podobo; in ne pri sebi, ampak v sebi; podobo božjo nosiš v sebi! Varuj, varuj tedaj, da ne boš s pregrešnim in hudobnim življenjem te prelepe in predrage podobe božje omadeževal, ali celo popolno jo pokončal. Božjo podobo imaš; božji si; živi in obnašaj se tudi vedno in povsod po božje; in k sklepu zakličem z besedami papeža sv. Leona: „*Spoznaj, o kristijan! svojo vrednost, svojo imenitnost! In ko si se božje nature vdeležil, se nikar ne povračuj s hudobijo v poprejšnjo zaničljivost!*“ Amen.

Janez Kobilica.

Četrta adventna nedelja.

Smrt grešnikova.

Sekira je že drevesom v korenino nastavljena. Vsako drevo tedaj, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo. Mat. 3, 10.

Nagloma se nam je približala četrta ter poslednja nedelja letošnjega adventa. Še enkrat se danes ozrimo na resnobnega pridigarja sv. Janeza, ki v puščavi pokoro oznanuje. Prava predpodoba nebeskega Učenika je ta izvoljeni oznanovavec božje besede. Vsim skupaj prigovarja, naj se spokorijo, naj pripravljajo pot Gospodovo s tem, da se poravnajo njegove steze, da se vsaka dolina napolni in vsaka gora in vsak grič poniža, da se zravnava, kar je krivega in pogladi, kar je ostrega. In če je videl, da so ljudem njegove besede k srcu šle, da so resno začeli pokoro delati, je ves vesel krščeval take spokornike v reki Jordanu, radostno jih je tolažil in jim napovedoval veselo upanje, *da se približuje božje kraljestvo, da vse človeštvo bo videlo*

zveličanje božje. Ko pa zagleda nepoboljšljive hinavee in trdovratne grešnike — farizejce in saducejce, navdaja ga sveta jeza in visoko povzdigne ostri meč božje besede ter zamahne rekoč: „*Gadja rodovina! Kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo? . . . Sekira je že nastavljena v korenino. Vsako drevo, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo . . . Kteri za mano pride, bo očistil svoje gumno, in bo spravil svojo pšenico v žitnico, pleve pa bo sežgal z neugasljivim ognjem!*“ — Prav tako je tudi božji Učenik Jezus Kristus govoril: pravičnim je z milim glasom obetal nezmerno veselje, ki jih čaka v nebeškem kraljestvu pri Očetu; nepoboljšljivim grešnikom pa je napovedoval strašno gorjé, ki jih čaka v peklenskem breznu, kjer je jok in škripanje z zobmi!

Tudi mi, ki smo namestniki Jezusovi in v njegovem imenu oznanjamo božjo besedo, ne moremo in ne smemo drugače govoriti in učiti. Ne moremo in ne smemo drugače, kakor nedolžnemu, spokornemu in stanovitnemu napovedovati veselo upanje in ob koncu zemeljskih britkosti nezmerno srečo in brezkraino veselje; ne moremo pa tudi in ne smemo drugače, kakor nepoboljšljivemu, trdovratnemu in nespokornemu grešniku napovedovati nesrečni konec, večno gorjé: *Vsako drevo, katero ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.* — Po zgledu sv. Janeza hočem tudi jaz danes zoper trdovratne grešnike povzdigniti svoj glas in menim, da bo tudi pravičnim v spodbudo, ako skupaj premislimo nesrečno smrt grešnikovo: 1. preteklost ga skrbi, 2. sedanost ga teži, 3. prihodnost ga straši.

V litanijah vseh svetnikov molimo prošnjo: „*Nagle in nepredvidene smrti reši nas o Gospod!*“ In res 'je nagla smrt, ktere se mrlič in njegovi znanci in sorodniki in prijatelji niso nadjali, — ktera je tako urno prišla, da se le trenutek časa ni bilo za njo pripravljati, kaj strašnega in pretresljivega. Ako ktereга mrtud zadene, ako se prevrne, ako se utopi itd. vse strmi, vse je preplašeno. Kako žalovanje in jokanje je pa še-le takrat, ako jih nagla smrt več sto hipoma umori, kakor je n. pr. pri požarih, pri potresih, povodnjih, nesrečnih voznjah po železnicah in po morji itd. Strah in groza nas obide, roke sklenemo in pravimo: O nesrečni! gorjé med njimi onim, ki so bili v smrtnih grehah, pa še časa niso imeli, da bi bili kesanje obudili!

Ali tudi taka smrt, ki ne pride nagloma, za nespokornega grešnika ni prijetna, ampak nepopisljivo strašna. Saj še najpravičniši, ki

ima vendar toliko tolažbe za se, ob smrtni uri večkrat ni brez vse skrbi.

Ko je Ecehija, pobožni judovski kralj, na smrtni postelji ležal, pošlje Bog k njemu preroka Izaija naznanit mu konec življenja. Reče mu: „*Preskrbi svojo hišo, zakaj umrl boš!*“ Žalostno se kralj obrne v steno ter pravi: „*Prosim, o Gospod, spomni se, da sem hodil vpricho tebe po poti resnice in s prav dobrim srcem, in da sem delal, kar ti je dopadlo.*“

Tukaj imamo zgled pobožnega človeka, ki vé za smrtno uro in ki ima še čas preskrbeti svojo hišo; pa vendar je tako osupnjen, tako žalosten in prestrašen. Preteklost mu ne očita hudega, marveč vest ga tolaži, da je hodil po poti pravice in Bogu služil; pa vendar ga skrbi umreti. Obrnimo zdaj oči na grešnika, kateri ne umrje nagloma, ampak ima še čas preišljati, kaj je bilo in je tukaj, in kaj ga čaka unstran groba; mislimo si zastaranega grešnika, ki živi v grešni navadi goljufije, krivice, nečitosti, pijanosti, sovraštva itd., ki je sv. zakramente zanemarjal ali pa jih nevedno prejemal, ki se ni zmenil za post in za službo božjo ali mu pa še drugi veliki grehi sree obtežujejo. Kako bo tak obstal takrat, ko pride zadnja bolezen, ko bo sam spoznal, da je sekira že nastavljena na drevo?

I.

Kako bo obstal, vprašam najprej, ako se ozira v preteklost nazaj, na svoje grešno življenje?

In ozirati se mora na svoje brezštevne hudobije; pozabiti jih ne more, ko bi jih tudi hotel, in ravno zdaj si jih ne more iz glave odpraviti, ko bi še tako rad. Noben prostor namreč ni za spraševanje vesti tako dober kakor bolniška postelja in pri nobeni luči se hudobija greha tako natanko ne vidi kakor pri svitu mrtvaške sveče. Na smrtni postelji bodo grešniku mnoge reči vest težile, ktere so se mu v zdravih dneh zdele majhne ali celo nedolžne. Grehi, ki jih je prostovoljno storil v mislih in željah in se pred še zmenil ni kaj zanje, zdijo se mu zdaj tako veliki; pred je menil, da je za službo božjo, post in pritrgovanje preslaboten in bolehen, zdaj pa vidi, da je bil to le izgovor njegove grešne mlačnosti; mnoge goljufije in krivice njegove so se mu pred zdele le pošten dobiček ali zaslužek, zdaj pa vidi, da so bile hudo prelomljene Jezusove zapovedi, ki pravi: „*Kar nočeš, da bi drugi tebi storili, tega ti drugim ne delaj.*“ Tako je znal še mnogo drugih reči olepšavati, zdaj pa jih vidi v pravi luči in hudo ga peče izbujena vest.

V zdravih dneh je znal mnogovrstno zadušiti in zatopiti očita-joči glas svoje vesti, zdaj pa se mu oglasi tako silno in grozovito, da se ga loti obupljivost, najnevarniša zanjka, v katero hudobni duh ravno na smrtni postelji največ zastaranih grešnikov vlovi. Kakor je Ezav lečnato jed lahkomišljeno pojedel *in stran šel in mu ni bilo mar, da je bil prodal prvenstvo* (I. Moz. 25, 34.), tako je tudi on o svojih zdravih dneh sto in stokrat prodal pravico do nebeškega kraljestva s tem, da je svojim grešnim željam vstrezal in prepovedani sad brezskrbno vžival, potem pa se smejal in veselil ter šel po svojih opraviilih in k počitku, kakor bi se ne bilo prav nič hudega primerilo. Zdaj pa, ko vidi tako blizo svoj konec, spregleda tudi strašne nasledke svoje lahkomišljenosti in je neutolažljiv, kakor nekdanj Ezav, ki je *silno vpil in jokal* (I. Moz. 27, 38.), ko je sprevidel, kaj je zapravil s tem, da je prvenstvo zapravil.

Oh kako tužen pogled se odpre za grešnikovo oko, ako zdaj ob koncu, pri svitu mrtvaške sveče, pregleduje pretekle dni! Velikanska vrsta raznih hudobij se mu postavi pred oči: grehi, ki jih je storil v mladosti, ki jih je potlej tolikrat ponavljal in se jih še v starosti ni odvadil; grehi, ki jih je storil v samoti in družbi; grehi, ki so imeli tako hude nasledke, ki so vzeli toliko dušne lepote in nedolžnosti; grehi, ki jih je storil doma in drugod, na polji, na poti . . . celo v cerkvi, na svetem kraji; grehi, ki jih je storil v delavnikih in o praznikih, po dnevi in po noči; grehi, storjeni v mislih in željah, v besedah in delih, zoper Boga in zoper bližnjega! Povrh vsega tega pa — kakor najgrozovitiši strah! — nevredne spovedi, bogoropna obhajila!

O da bi še mogel popraviti! Pa kako zelo se je bati, da bi ne obupal, češ, da je že prepozno, ker že *je postavljena sekira na korenino drevesu*. Juda Iškarijot je hotel na zadnje vse popraviti, pa obupnost ga je premagala, da se je obesil. Hudobni duh je že sto in sto nespokornih grešnikov k enaki obupnosti pripravil, ki so sicer v postelji umrli in se niso obesili, pa se vendar enako pogubili. —

Grešnika bo na smrtni postelji tudi silno pekla brezvestna potrata in zguba časa. Že takrat, ko so ga pestovali, so ga začeli učiti, da je zato vstvarjen, da bi Bogu služil in se s tem zveličal. Potlej se mu je sto in stokrat pripovedovalo, da mu je ljubi Bog zato odločil dragi čas življenja, da bi si s pripomočki sv. vere pridobival dobrih del in čednost — da bi svojo dušo rešil. Pa kaj je storil z neprecenljivo dragim časom? Zapravil ga je! Velik del ga je

obrnil v svetna opravila, ki niso bila v nobeni zvezi z Bogom; velik del ga je obrnil za nečimerne veselice, za prazno kratkočasovanje; velik del ga je obrnil za samopašnost in grešno razuzdanost; velik del ga je obrnil v to, da si je nebeška vrata zapiral in zaklepal! Vprašam: kje je pa tisti čas, ki ga je edino v čast božjo obračal, v zveličanje, za nebesa? Njegovo umirajoče oko ga išče — pa ga ne more najti. O kako težak kamen je na zadnjo uro tužna zavest, da je človek zapravljaj predragi čas — zastonj živel! Zdaj zdihuje in obupno kliče: Ko bi mogel biti še enkrat mlad, hotel bi čas drugače obrniti! Toda prepozno je — *že je nastavljena sekira na korenino nerodovitnemu drevesu!*

Razun greha in zgube drazega časa bodo grešnika strašile tudi vse zamude dobrih del in opuščanje dobrega — zanemarjanje milosti božjih. Kolikrat so mu prišle dobre misli, notranja navdihovanja, ter ga k gorečnosti tolikanj priganjale; pa se ni zmenil zanje! Kolikrat je Jezus po božji besedi na prižnici, v spovednici, in sicer opominjevaje trkal na vrata njegovega grešnega srca, pa se ni dalo omečiti! Vedno so mu bili odprti studenci božjih milost v sv. zakramentih, pri daritvi sv. maše in cerkvenih pobožnostih; pa ni se hotel bližati, ni hotel zajemati. O kako malo ljubezni božje je imel! kako malo pobožnosti v molitvi! kako malo potrpežljivosti! kako malo zatajevanja! kako malo gorečnosti! Kje so zakladi za nebesa? Leni hlapec, ki je talent zakopal, se trese, ko ima stopiti pred Gospoda; nespametna devica, ki se ni o pravem času preskrbela z oljem posvečujoče milosti božje in dobrih del, — hoče zdaj nagloma vse poravnati, na zadnje; — a prepozno je: *sekira je že nastavljena*, da bo posekala nerodovito drevo, da se izroči večnemu ognju!

II.

Silno obteženo je srce umirajočega grešnika, ako se obrne od žalostne preteklosti na sedanji svoj stan; umiranje samo je zanj nepopisljivo velika stiska. Čem menjkrat je v življenji mislil na smrt, tem bolj ga zdaj ta misel straši in skrbi. Sicer je tudi zdaj, ko ga je smrtna bolezen odtrgala od njegovih opravil, v ktera je bil ves zaverovan in ga položila na bolniško posteljo, še zdaj je mislil, da ni nevarnosti, da bo v nekterih dnevih zopet dobro. Pa kako ga je upanje goljufalo; mesto bolje je čedalje slabše. Zdaj še-le, ko ne more drugače, zdaj še-le začne misliti na umiranje: in kako ga pre-trese ta misel!

Nikdar bi si ne bil mislil, da je smrtno ločenje tako težavno, tako britkostno. Kako težko prenaša hude bolečine smrtne bolezni! Svoj živi dan ni bil vaju ničesar krotko pretrpeti, kako bo zdaj mirno prenašal tolike pekočine? Pred je iskal le veselja, zdaj so zanj prenehali vsi studenci zemeljskih veselje — usušili so se za zmiraj. Če je bil imeniten in je s svoje visoke časti in službe prevzetno gledal na svoje sobrate, bližnja smrt že dela črto, s katero bo zbrisan vsak razloček zemeljske časti — sekira, ki bo njegovega življenja drevo ravno tako posekala, kakor druga drevesa, je že nastavljena: uho njegovo že postaja gluho za vse častne naslove; le eno ime mu grozovito odmeva, ime, ki ga je izmed vseh najbolj zaslužil: — grešnik! — Če je bil bogat ter je nad vse ljubil bogastvo, — bolj kakor Boga in bližnjega, zdaj vidi, da mora enako prazen iti v grob, kakor najrevniši njegove okolice. Sekira, ktera ga bo ločila od vsega, kar je tako rad prešteval in s takim bahanjem svoje imenoval, je že nastavljena: nič ne more seboj vzeti razun težke odgovornosti za vse krivice in neusmiljenosti, — edino le grehi pojdejo z njim. — Če je bil zapravljiv lahkoživec, ki brez šumeče družčine ni mogel živeti, ki je hotel na vseh sejmih, pri vseh veseljah biti; zdaj se vidi osamljenega, njegovi grešni tovariši so ga že popustili, kakor takrat vse beži, ko se ima podsekano drevo podreti; če pa se mu še bližajo, mu še pomnožijo sedanjo stisko, ker vidi v njih le nesrečne sodeležnike svojih hudobij, pohujšane, zapeljane, nesrečne! Če je bil hišni gospodar, ki se je za dušni blagor svojih otrok tako malo zmenil, za pospeh prave družinske sreče tako malo storil; zdaj se mora pri domačih posloviti, pa ne s sladko zavestjo pravičnega kristijana, da se bodo kmali spet videli v srečni večnosti, ne, ampak nek obupljiv strah ga obdaja, da ne bodo nikdar več skupaj, ali če bodo — o vekomaj gorjé — bodo skupaj v peklenskem ognju!

Kamor se ozre, nikjer ne najde več zanesljive podpore, da bi se nanjo naslanjal; podoben je podkopanemu in podsekanemu drevesu, kajti tudi oslABLJENE in opešale moči ga opominjajo, da bo kmali padlo črvivo drevo njegovega zlobnega življenja. Njegove oči, ki so se tolikrat radoval nad pregrešnimi rečmi, že otemnevajo; jezik, ki je storil toliko greha in pohujšanja, že omaguje; grlo, ki je tolikrat umazane in spodtakljive pesmi prepevalo, pozna zdaj le še pesem vseh nesrečnih: stok in zdihovanje; roke in noge, ki so toliko k hudobiji pripomogle, otrpnevajo; moč peša, lepota zginja in vendar je prejšnje dni toliko zidal na oboje: kmali, kmali bo sekira dovršila svoje delo, drevo se že močno nagiba.

Lahko je sprevideti, da bo taka ločitev silno težka za grešnika, ko se mu je ločiti od telesa, ki je bilo njegov malik, od domače hiše, ki je bila tako rekoč oltar njegovega malikovanja, od sveta, ki je bil zanj tempelj grešnega malikovanja: o kako mu je vse prazno, vse nečimerno, ker ni Bogu služil, dokler je bil čas. Tudi on se trese, kakor nekdanj nesrečni Agag, rekoč: *Ali tako loči grenka smrt?* (I. Kr. 15, 32.) Zdaj še-le spozna, kaj je grešna nečimernost, zdaj čuti njegovo ubogo srce vso grozovito pezo Jezusovih besedi: „*Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?* (Mat. 16, 26.) — O da bi mogel svoje življenje še enkrat pričeti, kako bi hotel ves drugačen biti! Pa to ni več mogoče — *sekira je že nastavljena* na drevo njegovega grešnega življenja in strahovit bo njega padec, kajti huda in strašna je smrt nespokornega grešnika.

III.

Vendar vsa britkost, katero grešniku napravlja spomin preteklosti in težka ločitev, še ni največje gorjé njegovo; najhujše mu je to, če se obrne v prihodnost in misli na svojega pravičnega Sodnika, pred kterega ima zdaj stopiti — pa čisto prazen, brez dobrih del, brez zasluženja, obložen le s preštevilnimi greh.

Pa mi boste morebiti ugovarjali in rekli: Saj je še pomoč, dokler je pri zavesti; naj pokliče duhovna in naj se skesano spove — v zakramentu sv. pokore bode očiščen svojih preobilnih grehov; beli bodo kakor sneg, ko bi bili tudi zdaj rudeči kakor škrlat.

Res je, preljubi moji! tudi jaz rečem: dokler je še duša v človeku, je rešenje še mogoče, ako je sicer grešnik pripraven. Tisočerna hvala Jezusu, da nam je postavil zakrament sv. pokore in sv. poslednjega olja! Tudi jaz rečem: Ko bi ljudje tako umirali, kakor živijo, — gorjé, gorjé! Veliko, veliko se jih še na zadnjo uro na smrtni postelji spravi z Bogom; ali to milost so si morali že pred sami kakorkoli zaslužiti, ali pa so jim jo drugi sprosili. Sploh pa velja pravilo, ki ga skušnja potrjuje: Kakoršno življenje, taka smrt. S tem, da je rešenje tudi na smrtni postelji mogoče, s tem še ni tudi zagotovljeno! Pomislite, da danes govorim o trdovratnih grešnikih, o nespokornih grešnikih, o zastaranih grešnikih. Ali menite, da bodo taki mogli takrat vse poravnati v smrtnih bolečinah, da bi šli opravičeni pred večnega Sodnika?

Če sem tudi pred rekel, da za spraševanje vesti in za spoznanje grehov ni boljšega kraja kakor je bolniška postelja, moram vendar še tudi pristaviti, da za pravo pokoro pa ga ni slabšega in neprimernišega

časa kakor je smrtna bolezen in zadnja ura. — Kadar je že sekira nastavljena na korenino drevesu, takrat je za nerodovitno drevo že prepozno, da bi se v enem dnevu, — v eni uri požlahnilo, — in razcvetlo, — in sad rodilo. O tem ni govorjenja, ampak tu obvelja le drugi del Janezove pridige: *Vsako drevo, katero ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.*

Prav veliko vzrokov imamo, da se bojimo zastran veljavnosti zadnje spovedi taciš grešnikov. Če namreč grešnik v zdravih dneh slabo spoved opravlja, ker velike grehe zamolčuje, nalašč ali pa zato, ker se mu ne ljubi natanko vest izprašati; ali ni skoraj gotovo, da jo bo zdaj, ko je glava od hudih bolečin vsa omotena in si satan še vse več prizadeva, kakor pred kedaj, tudi slabo in neveljavno opravil? Če je pred v zdravih dneh manjkalo grešniku kesanja in trdne volje, da bi storjeno krivico popravil in se poboljšal, ali moremo to od njega pričakovati na zadnjo uro? Ali bo hotel zdaj storjene krivice, tatvine in goljufije poravnati, ako v zdravih dneh zato ni imel prave volje? Vprašanje je tudi, ali zdaj greh zapusti zato, ker ga studi, obžaluje in sovraži, ali pa le samo zato, ker nima več moči, da bi ga nadaljeval, — ker je že sekira tako zelo podsekala drevo, da strasti nimajo več moči?

O takih grešnikih je sv. Avguštin izrekel resnega pomislika vredno besedo, rekel je: *Zakramente jim damo, a gotovosti jim ne moremo dati.* Vsakako so spovedi zastaranih grešnikov na smrtni postelji jako dvomljive. Ker taki grešniki, ki so dolgo sv. zakramente zanemarjali ali pa jih nevedno, bogoropno sprejemali, imajo tiste grozovite grehe na vesti, o katerih je Jezus sam izrekel, da ne bodo odpuščeni ne na tem ne na unem sveti — grehe zoper sv. Duha. Ako je imel namreč kdo že več let do lepega opominjevanja otrpreno srce, da besede božje še poslužati ni hotel, ali če jo je katerikrat slišal na prižnici ali v spovednici, je ravno nasprotno ravnal; je skoraj gotovo, da bo tudi nazadnje imel otrpreno srce do tistih besedi, ki mu jih bo njegov duhovni pastir na smrtni postelji govoril. Če je kdo v zdravih dneh ves čas trdovraten ostal v nespokornosti, ali ni skoraj gotovo, da bo trdovraten ostal tudi v smrtni bolezni, — celo do zadnjega izdihljeja?

S težkim srcem moli mašnik pri takem grešniku zadnje molitve za umirajoče: *Odpotuj, krščanska duša, s tega sveta, v imenu Boga Očeta vsemogočnega, ki te je vstvaril, v imenu Jezusa Kristusa Sinu Boga živega, ki je za te trpel, v imenu sv. Duha, ki te je posvetil . . .* Umirajočemu svetniku se te svete besede tako lepo

podajo, trdovratnemu grešniku pa prav nič! — „Odpotuj krščanska duša“ — ali je mar to krščanska duša, ki je bivala v človeku, ki je imel le ime v krstnih bukvah, življenje pa ajdovsko? — „Odpotuj, krščanska duša, v imenu Boga Očeta!“ — ali v imenu tistega najboljšega Očeta, ki ga je grešnik kakor zgubljeni sin tako nehvaležno že v mladih letih zapustil in potem tolikrat žalil, da prešteti ne more, in se ni hotel nazaj vrniti, čeravno ga je predobrotljivi Oče nebeški vedno pričakoval z razprostrtimi rokami? — „Odpotuj, krščanska duša v imenu Jezusa Kristusa!“ — ali v imenu Jezusa Kristusa naj odpotuje ta duša, ki zanj v življenji ni nič marala, ki je njegove rane s smrtnimi grehi tolikrat ponavljala, s svojo hudobijo božjega Sinu tolikrat na novo križala? ali mar ne pravi sv. apostelj, da duša, ki je zastoj na njo rosila rosa milosti božje, je *malopridna in blizo prekletstva, njen konec je požganje*? — „Odpotuj, krščanska duša, v imenu sv. Duha!“ — ali kje je obleka, bela obleka nedolžnosti, s katero jo je sv. Duh oblekel pri sv. krstu? in če jo je lahko mišljeno omadeževala, kje je spokorna obleka, katero je bilo tako lahko dobiti, ker jo je sv. Duh vedno ponujal v zakramentu sv. pokore? — Zastoj želi služabnik božji grešni duši večni mir v rajskem veselju, ker *za grešnika ni miru!* (Iz. 48, 22.) in v nebeški raj ne more priti nič nečistega!

O da bi nesrečni grešnik le še zopet k sebi prišel, da bi zopet okreval, — morebiti bi še popravil svoje zmote, morebiti bi res se poboljšal — ali zanj je prepozno, rzsodba božje pravice se glasi: *ne bo več časa* (Raz. 10, 6.) — sekira zamahne zadnjikrat — drevo pade — življenje mine — grešnik je po telesu tukaj mrlič, duša pa je tamkaj že pred Sodnikom — morda je že zaslišala in že čuti strašni konec Janezove pridige: *Vsako drevo, katero ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo!*

Tako žalostna, tako strašna, tako nesrečna je toraj smrt grešnikova. Pa bojim se, da boste premnogi to, kar sem danes o njej povedal, le na druge obračali, na take velike grešnike, ktere poznate ali ktere ste poznali in so že zdaj v večnosti. Ne tako, ampak vsak naj ta resnobni nauk sam nase obrne, da enkrat ne pride v enako stisko in nesrečo: kdor stoji, naj gleda, da ne pade; kdor pa je že padel, naj skrbi, da urno vstane, se resnično poboljša in ostane stanovitven v dobrem do konca; kajti po nauku današnjega sv. evangelija bode *človeštvo videlo zveličanje božje* le pod tem pogojem, ako posluša

glas vpijočega v puščavi, glas sv. Janeza Krstnika, ter prinese vredni sad pokore: poravna vse steze, napolni vsako dolino, poniža vsako goro in vsak grič, vse krivo zravna in vse ostro ogladi. Vsak izmed vas pa naj se vsaki dan posebno pristržno priporoča Mariji prečisti Devici, naj ona prosi zanj zdaj, da bo mogel vredno čistiti in posvečevati srce, dokler je še čas, ter naj mu zlasti zadnjo uro ne odreče svoje mogočne materine pomoči, da ga ne zadene prestrašna nesreča, o kateri ste danes slišali, marveč da umrje sladke smrti pravičnega. Amen.

Božični praznik.

Betlehem in tabernakelj.

Prišel je v svojo lastnino, in njegovi
ga niso sprejeli. Jan. 1, 11.

Zopet je minula presveta noč, v kateri je bil Zveličar sveta rojen; minula je presveta noč, o kateri sv. cerkev poje, da je razsvitljena od žarkov prave nebeške luči; minula je presveta noč, po kateri smo skoz ves adventni čas s sv. preroki in z vsemi pravičnimi stare zaveze hrepneli, rekoč: „*Vi oblaki ga rosite, ali zemlja naj nam da skor Zveličarja sveta!*“ Potihnilo je angeljsko petje na višavah, vrnilo so se pastirji od Gospodovih jaslí.

Vendar, preljubi! veselje in sreča, ki sta nam na sv. večer na svet došla, nikakor nista zginila od nas, ampak še zmerom ostaneta pri nas. Poglejte, pri vsaki sv. maši se v mašnikovih rokah Zveličar sveta tako rekoč vnovič rodi, in na altarji na belem prtičku leži in v tabernakeljnu prebiva ravno tisti Jezus, ki je nekda v Betlehemskih jaslícah ležal. O kako veliko veselje in velika sreča je to za nas, da imamo svojega Zveličarja in Boga tako blizo pri sebi in ga tako lahko obiščemo! Srečne imenujemo pobožne pastirje, ki so novorojenega Zveličarja prvi obiskali in molili; ali ravno take sreče se lahko tudi mi vdeležimo, ako Jezusa v presvetem rešnjem Telesu obiščemo in molimo. Da bi nam toraj sveto Božično veselje vedno živo v spominu ostalo, naj vam toraj danes nekoliko govorim o tem, kako sta si močno podobna Betlehem in tabernakelj. — Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

V mnogih zadevah sta si Betlehem in tabernakelj, naš Zveličar v jaslih in v presvetem rešnjem Telesu močno podobna. Opomnim le na nekatere reči, v katerih sta si Betlehem in tabernakelj, Jezus v jaslih in v presvetem rešnjem Telesu podobna.

1. Betlehem pomeni po našem jeziku toliko kot hiša kruha, in sicer ne zastonj; zakaj z rojstvom Jezusovim se je tako rekoč na Betlehemski zemlji vsejalo tisto žito izvoljenih, iz kterega je poznejše postal živi nebeški kruh, ali Jezusovo presveto rešnje Telo, katero naše duše poživlja za večno življenje. In ravno zato, pravijo sv. cerkveni učeniki, je Marija Devica Jezusa po njegovem rojstvu v jasli položila; zakaj, kakor nedolžna živina iz jasel živež vživa, ravno tako je pomenilo, da je imelo v jasli položeno Telo našega božjega Zveličarja kdaj postati hrana ali jed našim dušam. Po pravici pomeni toraj Betlehem toliko kot hiša kruha.

In glejmo zdaj na tabernakelj! Ali ni tudi tukaj hišica pravega živega nebeškega kruha ali presvetega rešnjega Telesa, s katerim se poživljajo naše duše za večno življenje? O le kdo je v stanu pošteti vse tiste, kateri so prejeli ravno iz te hišice — iz tabernakeljna pravi živi kruh večnega življenja pri sv. obhajilu? Zares je tudi tabernakelj hiša kruha, ki poživlja naše duše za večno življenje.

2. Kristus v jaslih je bil cilj in konec, za kterega so se misli in sreca vsih pobožnih ljudi pečale. Marija in sv. Jožef, namestnika nebeškega Očeta, imata oči le za Jezusa, nji srce bije le za Jezusa, nji skrb je le na Jezusa obrnjena, nji roke se le proti Jezusu vzdigujejo. In kako bi bilo moglo tudi drugače biti? Zakaj Marija in sv. Jožef sta vedela, da je Jezus Bog in človek skupaj, in Odrešenik, po kterem so narodi toliko časa in tako močno hrepeneli.

In ko so prišli pobožni pastirji v štalico, je bilo zopet Dete v jaslih, katero je njih oči na-se vleklo, njega videt so tje pritekli, in njega molijo kot novo rojenega Zveličarja sveta, ki ga jim je angelj oznanil, in kteremu na čast so angelji veselo „glorijo“ ali slavo prepevali. In ko je poslednjič zvezda neba sv. tri Kralje iz Jutrovega na Judovsko pripeljala, jim ni bilo nič mar ne za kralja Heroda, ne za imenitnost Jeruzalemskega mesta; zakaj le po novorojenem Kralju judovskem ali Zveličarju so popraševali in, ko so ga v Betlehemu najdlji, so odprli svoje zaklade in mu zlata, kadila in mire darovali.

In kdo bi bil mogel prešteti trume nebeških angeljev, ki so Jezusa v borni štalici, v jaslih molili?

O kako je tukaj Betlehemska štalica lepa podoba katoliške cerkve! Jezus v presvetem rešnjem Telesu je tukaj cilj in konec,

kteremu vsa čast in slava velja. Čemu se vzdigujejo mogočni zidovi in oboki cerkve, čemu so tukaj podobe svetnikov, čemu je vsa lepotija cerkve, čemu toliko luči in zlata, ki se lesketa v cerkvi, čemu častiljiva mašna oblačila, čemu pobožno petje in spodbudni glasovi orgelj v naših cerkvah? Glejte, vse to velja Jezusu Kristusu, ki tukaj v tabernakeljnu prebiva. In ko bi Bog zagrinjalo od naših oči odvzel, bi zagledali množice nebeških angeljev, ki tukaj, kakor nekdanj v Betlehemske jaslje, v Jezusa svoje oči obračajo in ga molijo. — Pa preišljajmo še dalje.

3. Jezus v Betlehemske jaslje je „skriti Bog“; nobena reč ne kaže njegove vsegamogočnosti in njegovega veličastva. V bornih jaslje je ležalo sicer prelepo, vendar na videz šibko, revno Dete, ki se je od mraza treslo; nič si samo sebi ne pomaga, kamor ga človeške roke položijo, ondi obleži. Kdo bi mislil, da je to Dete vsegamogočni Bog, ko bi nas vera tega ne učila? Zares! Jezus v jaslje je skriti Bog!

In glejmo zdaj na Jezusa v tabernakeljnu v presvetem rešnjem Telesu. Kako majhna je podoba bele sv. hostije! Kako si sama sebi nič ne pomaga, pusti se od umrljivega mašnika prijati, na altar ali ljudem na jezik položiti in od njih zavžiti. Oh, kdo bi mogel zopet misliti, da je v tej podobi belega kruha neskončno veliki Bog pričujoč, ki je nebo in zemljo vstvaril, ki nas vse živi in ki bo prišel kdaj kot vsegamogočni Sodnik v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom? In vendar nas to vera uči. Zares tedaj, kakor nekdanj v Betlehemske jaslje, tako je tudi Jezus v tabernakeljnu „skriti Bog“. — Pa preišljajmo še dalje.

4. Presveto božje Dete v Betlehemske jaslje je le malo ljudi obiskovalo. Marija in Jožef sta mu stregla in ga molila, kolikor sta mogla; prišli so tudi pobožni pastirji na angeljevo oznanjenje; pravili so pastirji ljudem od božjega Deteta, pa ljudje, to slišati, so se le čudili, in sv. evangelij ne pové, da bi bili prišli tudi moliti. Pozneje so prišli tudi sv. trije kralji k božjemu Detetu, pravili so v Jeruzalemu, da so prišli ga moliti, ali nič se ne bere, da bi se bili tudi kateri imenitni prebivalci iz Jeruzalema v Betlehem potrudili in presveto božje Dete molili. O kolika mlačnost in mrzlota mnogih ljudi do božjega Deteta v Betlehemske jaslje! Zares! „prišel je v svojo lastnino in njegovi ga niso sprejeli!“

Ali pa niso tukaj Betlehemske jaslje podoba tabernakeljna? Opažujmo in preštevajmo vse tiste, ki prihajajo dandanašnji pred altar k službi božji. Marija Devica pri jaslje je podoba mašnika pred

altarjem. On opravlja službo božjo. Od velikih mest, kot od Dunaja se bere, da so bile l. 1881 na praznik čistega Spočetja Matere božje cerkve po večem prazne, le majhno število pobožnih se je namestu pobožnih pastirjev in sv. treh kraljev znajdlo pri službi božji; kazališča (hiše iger) pa so bila napolnjena; ni se toraj čuditi, da je v neki taki hiši vstal ogenj in je čez pol tisoč ljudi s hišo vred zgorelo. — Pri nas so sicer cerkve o nedeljah in praznikih precej obiskovane. Ali vendar se še nekteri odtegujejo službi božji; mnogi pridejo brez vse pobožnosti, le sami sebe razkazovat, ali zijale past in naravnost s slabim zadržanjem Boga žalit. Le malo je ljudi, ki pridejo res s pravo prisrčno pobožnostjo kot nekdam pobožni pastirji ali sv. trije kralji Jezusa v sv. rešnjem Telesu obiskat in molit, zlasti pri službi božji! Kako malo jih je, da bi Jezusa v tabernakeljnu razun službe božje obiskali in molili! Kolikokrat je Jezus v tabernakeljnu sam brez vsih obiskovalcev in čistilcev! Zares! kakor nekdam v Betlehenskijh jaslih, tako je tudi zdaj Jezus v tabernakeljnu le od malo prav pobožnih ljudi obiskovan in dostokrat zapuščen.

O kristijani spoznali smo danes veliko in veselo resnico, da zamoremo tukaj v tabernakeljnu ravno tistega Jezusa obiskovati in moliti, kot so ga pobožni pastirji in sv. trije kralji v jaslih molili. O posnemajmo toraj gorečnost in ljubezen do Jezusa teh pobožnih duš in nikar ne bodimo tako leni in mlačni kot mnogi Judje ob času Kristusovega rojstva. Ti pa, o presveto božje Dete, ogrevaj naša mrzla srca z ognjem svoje božje ljubezni! In ti, o Marija, sprosi nam pravo gorečnost in ljubezen do Jezusa! Amen. Josip Kerčon.

Praznik sv. Štefana.

Duhovno mučeništvo.

Češčen bodi, kateri pride v imenu
Gospodovem. Mat. 23, 39.

Danes obhajamo god sv. Štefana, prvega mučenika; god tistega pravega Jezusovega čistilca, ki je zavoljo njega kri prelil, ki je zavoljo njega zgubil svoje telesno življenje. Sv. Štefan je toraj Jezusu daroval

svoje življenje in ni ga zastoj daroval. Dobro je vedel dijakon Štefan kot učenik Jezusove vere, kakšno plačilo je Zveličar obljubil vsem onim, ki bodo iz ljubezni do njega za njim hodili; toda hodili ne le za njim po poti v Kano Galilejo in na Tabor, ampak ki bodo za njim šli tudi na Kalvarijo. Rekel je namreč Jezus Kristus, da bo onim, ki bodo za njim šli na Kalvarijo, podelil dobro plačilo vrhu Kalvarije; obljubil je za to pot večno življenje. „*Kdor zgubi svoje življenje zavoljo mene, ga bo našel.*“ (Mat. 10, 36.) O blagor sv. Štefanu, ki je prvi, *poln gnade in moči*, djansko spolnil te Jezusove besede; blagor prvemu junaku, ki je neprestrašen za Jezusa svojo svetniško kri pretil in radovoljno daroval svoje mlado življenje!

Ne obhajamo pa danes samo godu in spomina sv. Štefana, prvega mučenika; ampak sv. cerkev danes v svojih duhovnih molitvah: v brevirji in pri sv. maši obhaja tudi god in spomin vseh Štefanovih naslednikov, vseh mučenicov ob enem, ki so veselo šli za Jezusom na Kalvarijo in so pogumno in veselo njemu v čast darovali ljubo svoje telesno življenje.

Vsi ti sv. mučeniki so prekrasne rudeče rožice na „drevesu življenja“; vse bodemo na dan splošne sodbe gledali v prelepi njihovi mučeniški obleki; ah! kako se bodo lesketali v nebeški lepoti! In morebiti bode takrat pri pogledu teh presrečnih zdihnilo nam srce: O vi presrečni! katerim je dano bilo za Jezusa dati svoje telesno življenje, — ki ste v plačilo prejeli večno! — Ali ne le takrat, ampak zdaj, zdaj se ozirajmo pogosto na one presrečne tovariše Jezusove ter zdihujmo k njim: O vi presrečni! ko bi bila tudi nam dana priložnost do svetega mučeništva, ah! kako veselo bi mi za vami hiteli na Kalvarijo, v smrt!

Res je, predragi v Gospodu! da ni vsakemu dana priložnost, z mučeniško smrtjo spričevanje dati za Jezusa in pokazati ljubezen do njega; ali katoliška cerkev pozna zraven djanskega mučeništva še drugo; duhovno mučeništvo ga imenuje. In ker danes ravno god vseh sv. mučenicov z godovanjem sv. Štefana praznujemo, hočem vam o tej prelepi, zkrivnostni rožici sv. cerkve: o duhovnem mučeništvu govoriti; in sicer pojasnil vam bom: kako zamore katoliški kristijan duhovni mučenik postati.

Mučeništvo djansko, po katerem je v prvih časih kristijanstva mnogo milijonov ljudi za Jezusa darovalo svoje telesno življenje, in še dandanes darujejo po daljnih krajih, je najlepša rožica v katoliški

cerkvi; ker v mučenikih ostane sv. cerkev Jezusu Kristusu podobna, ki je za nas trpel najgrozovitejšo mučeniško smrt.

Toda tako spričevanje dati za Jezusa ni slehernemu mogoče; pač pa je slehernemu mogoče mučenik na duhu — duhovni mučenik postati, in z duhovnim mučeništvom dati spričevanje za Jezusa.

V čem pa obstoji duhovno mučeništvo?

1. V goreči želji, kri in življenje dati za Jezusa, ako bi prišla priložnost in bi nastala potreba.

Bili so časi, v katerih so rimski cesarji vsi goreli za čast svojih malikov: mrtvih bogov; vsi, ki niso hoteli teh s človeškimi rokami storjenih bogov častiti, morali so v smrt. V celih trumah tirajo ajdovski Rimljani take zaničevalce rimskih bogov, ki so pa živega Jezusa molili, v smrt; v potokih teče kri sv. mučenikov in mnogokrat gleda na tisoče ljudstva, kako veselo ti zvesti častilci Jezusovi za njega trpé, umirajo in zgubé svoje telesno življenje. V sreih nekterih gledalcev divja veselje; — pri drugih izbuja se milovanje; — pri drugih zopet misel: ta vera pač ne more prazna biti, ker jih toliko gre veselo v trpljenje in smrt zanjo; — in marsikteremu se izbudi v tem trenutku želja po kristijanstvu; marsikteri zakliče: Tudi jaz sem kristijan! ter tako postane mučenik zavoljo takega pričevanja v onem trenutku; zgubil je telesno, pridobil si pa večno življenje.

V današnjih časih in sicer v naših krajih, ko nam je dovoljeno, častiti in moliti Jezusa, bodi si doma, bodi si očitno, se nam zaradi spoznavanja Jezusove vere ni bati enakega preganjanja, ko našim predočetom pod rimskimi vladarji ali sedanjim kristijanom, bivajočim v deželah neznabogov; toraj ne moremo telesne smrti kot mučeniki umirati za Jezusa. Ali nekaj drugega nam je mogoče. In kaj? Obuditi si zamoremo v srcu gorečo, živo željo, trpeti in umreti za Jezusa mučeniško smrt, ako bi bila priložnost ali bi nastala potreba. „Ah! ko bi pač prišla taka priložnost! — Kako rad bi jaz trpel za Jezusa! Ah! zakaj vendar ne pride! — Zakaj ne živim v taki deželi, kjer bi mi bilo mogoče, mučenik biti za Jezusa!“ Tako in enako pač lahko zdihujemo.

Je li kateri kristijan že storil, že ravnal tako? Odgovoriti moram, da sv. cerkev na zemlji in nebesa poznajo v svoji sredi mnogo, mnogo svetnikov, ki so hrepeneli po mučeništvu; pa tudi takih mnogo pozna, ki so celo priložnosti iskali, z mučeništvom pričati za Jezusa, za njegovo vero, za njegovo čast; in — vse te in take svetnike sv. cerkev prišteva k duhovnim mučenikom, ki nosijo na glavi krono duhovnega mučeništva.

V vrsti takih svetnikov poznamo sv. Frančiška Asisijana. Ves vnet in hrepeneč po mučeniški kroni poda se v daljno Afriko, da bi tukaj malikovalske narode in Muhamedane napeljeval in pripeljal h Kristusu; celo pred turškega sultana gre in ga nagovarja sprejeti Jezusovo sv. vero. Ni pa bila Frančiškova volja tudi božja volja; Frančišek je zapustil te kraje in se vrnil domu. In naj tudi ni v Afriki umrl mučeniške smrti, ga sv. cerkev vendar prišteva duhovnim mučenikom. — Ravno tako stori sv. Anton Padovanski; iz samega hrepenenja po mučeniški smrti se poda v Afriko; pa tudi njemu se ne spolni njegova želja; huda mrzlica se ga prime in nazaj mora domu, in vendar ga šteje sv. cerkev v vrsto duhovnega mučeništva. — Ravno tako gre sv. Frančišek Ksaverijan v Indijo. Mnogo tisuč Indijanov je pokristijanal ali goreča želja po mučeništvu se mu ni spolnila; mirne smrti je zaspal v Gospodu ta sveti mučenik v duhu. — Sv. Ljudgarda je mnogokrat pristrčno molila in zdihovala k Jezusu, naj jej vendar po katerikoli poti prilžnost poda, da bode zanj trpela in umrla mučeniške smrti. Pa tudi njej se želja ne spolni in ostane le v vrsti duhovnih mučenikov itd. — Vse take, po djanskem mučeništvu hrepeneče duše, zdaj zveličane v nebesih, toraj prišteva sv. cerkev mučenikom; toda ne djanskim, le duhovnim mučenikom. In zakaj to? Zavoljo njihovega gorečega hrepenenja po mučeništvu. „*Dvojno mučeništvo pozna sv. cerkev; eno v djanji, drugo v duhu; in tudi mi zamoremo po duhu z gorečo željo po mučeništvu mučeniki postati, naj bi nas tudi rabeljnov meč ne umoril*“, uči sv. Gregor (Hom. 35. in Evang.); in od sv. Martina pravi sv. cerkev: „*O presrečni! dosegel si krono mučeništva, akoravno svojega življenja za Jezusa nisi zgubil.*“

Glej, predragi poslušalec! S temi svetniki in drugimi, ki so tem enaki, naj se edini v mislih in željah tudi tvoje sree; s temi se oziraj v duhu v one neznane kraje velikega sveta, kjer goreči misijonarji nevernike uče v sv. Jezusovi veri, in še dandanes tudi s smrtjo pričujejo resnico Jezusove vere, in obujaj goreče želje, da bi hotel tudi ti umreti za Jezusa, in — tudi tebe bo nebeški Sodnik pri sodbi ovenčal s krono duhovnega mučeništva.

2. Še drugo lepšo pot do duhovnega mučeništva poznamo, in ta druga obstoji v tem: da kristijan pregrešne misli, želje in občutke v svojem sreću zatira stanovitno.

Za nebesa nas je Bog vstvaril in ondi nam je Jezus Kristus sedeže pripravil; pokazal nam je Jezus Kristus z besedo in z izgledom pot, kakšno moramo hoditi tu na zemlji, da srečno dospemo enkrat

v nebeške prostore. Pot to Jezusovo pač poznamo, pot pobožnosti in svetosti je; poznamo pa tudi in okušamo, koliko težavna je ta pot; koliko sovražnikov, kako hudih in mnogovrstnih nas overa pri tem potovanju, da prav dobro okušamo resnico Jezusovih besedi, ki kliče: „*Kako ozka so vrata, in tesna je pot, ktera pelja v življenje.*“ (Mat. 7, 14.)

Kakšni so pač ti sovražniki? Poglejmo jih nekoliko, dvojni so: vnANJI in notranji. Se pač tudi nam godi v dušnem oziru, kakor dijakonu Štefanu, ki so že v mestu sovražniki „*vsi kmali nanj planeli*“, potlej ga pa zunaj mesta „*s kamenjem pobijali*“.

Zdaj pridejo k človeku vnANJI sovražniki: slabi izgledi, slabi tovariši. Človek, mlad še, nepokvarjen še, doraste toliko, da se začinja ozirati po svetu. In kaj vidi okoli sebe? Svoje vrstnike, svoje tovariše vidi, kako hodijo razna pota posvetnega razveseljevanja; vzbudi se v njem želja, vstopiti v njihovo družbo ter kratkočasiti se z njimi. Kaj naj stori? En glas ga sili, drugi odbija; kaj rad bi vstopil, pa neka sramožljiva boječnost, neki notranji strah ga prešinja in ne upa si prav, prve stopinje storiti; srce mu je tesno in bije mu glasno, da je v največi zadregi: ali bi? ali bi ne? — Ali tako premišljevanje ni v resnici vojskovanje? Je boj tak mar lahek?

Zdaj se vnANJIM sovražnikom pridružijo še notranji; in ti so po besedah sv. Janeza: „*poželenje oči, poželenje mesa in napuh življenja.*“ (1. Jan. 2, 16.) Ah! kako hudi, siloviti, nadležni so vsi ti! Kakor vetrovi in viharji na širokem morju barko vrté in podé sem ter tje, ter jo spravijo v največo nevarnost potopiti se, ravno tako divjajo razne pregrešne misli, želje, strasti . . . v človekovem srcu; zdaj bolj, zdaj manj; zdaj pogosto, zdaj redkeje, kakor se že po pripuščeni božjem v človeka zaganja siloviti sovražnik: hudič s svojimi skušnjavami. Vsaka skušnjava, vsaka misel, vsaka želja, vsaka strast . . . hoče nasitena biti; in zna se vsaka tako dobro izgovarjati in olupševati, ko da bi še pregrešna ne bila.

Kdo je, da še ni okusil in pogosto še zdaj ne okuša teh sovražnikov ktereга? Še apostelj Pavel toži nad njimi, ko pravi, da ga „*angel satanov bije.*“ (2. Kor. 12, 7.) — In kdo je, ki ne pozna iz lastne skušnje svoje slabosti v boji s tem močnim, nenasitljivim, nesramožljivim sovražnikom? — O pač veliko, veliko trpljenje na duši trpi kristijan, ki se vojskuje zoper te različne in mnoge sovražnike svoje duše! Pač hudo se mora premagovati, hudo se mučiti in k nebesam klicati za pomoč, ako hoče zmagovati. Saj le predobro čutimo, da je resnica, kar govori sv. Gregor, ki pravi: „*Ni zelo*

težko človeku, zapustiti to, kar ima; veliko težje mu je zapustiti samega sebe.“ (Hom. 22. in Evang.)

Sv. cerkev pozna ta boj; pozna veliko mučenje in trpljenje človeka, ki se vojskuje v skušnjavah zoper sovražnike in zato z največim veseljem priznava, da pravi duhovni mučenik je tisti, ki se neprenehoma vojskuje zoper satana, zoper misli, želje in strasti, v ktere človeka napeljuje. „*Pokori svoje telo in križaj ga; in krona mučeniška bo tvoja!*“ uči sv. Janez Krizostom; — „*vojskujmo se zoper skušnjave, ker v tem vojskovanju obstoji pravo mučeništvo,*“ govori sv. Avguštin.

Tudi v tej vrsti duhovnega mučeništva poznamo mnogo svetnikov. Naj imenujem za izgled nektere. Sv. Jeronim nam pravi: „Spominjam se, da sem večkrat noč in dan k Bogu klical in s kamnjem po prsih tolkel, da! celo cele tedne se postil ob kruhu in vodi, da sem krotil in bi ukrotil uporno svoje meso.“ — Sv. Benedikt je videl v Rimu lepo žensko; od zdaj mu ne zgine nje podoba izpred oči in hude skušnjave ga napadajo. In kaj stori? V trnje se vleže, po njem se valja, pokori se do krvi; to dela, da bi odgnal skušnjava. — Tudi sv. Bernarda napeljuje hudobni duh k nečistosti. — In Bernard? V vodo, ki je s tanko ledeno skorjo že pokrita, skoči, in v njej si hladi ogenj poželjivosti. — Sv. Pavla, Rimljanka imenovana, v mladosti grešnica, pravi kot spokornica sama o sebi: „Svoj obraz sem poprej lišpala, zdaj ga s postom sušim; svojemu telesu sem poprej stregla, zdaj ga z bičem pretebam; pohujšljivo sem se poprej smejala, zdaj jokam; zale obleke sem poprej nosila, zdaj nosim spokorno; dolgo sem služila svetu, zdaj hočem Jezusu služiti.“ In tako so mnogi, mnogi drugi, — vsi svetniki ravnali ter si z vestnim in neodjenljivim vojskovanjem zoper skušnjave pletli in spletili venec duhovnega mučeništva. Ali si ga pa tudi niso v resnici zaslužili? Ali ni tako in enako njihovo delovanje v resnici mučenje, grozovito trpljenje bilo? O da, da, in kako dolgotrajno! Koliko let je večkrat trpelo! In zato rečem: Ako si hočeš, predragi! tudi ti splesti venec duhovnega mučeništva, srčno in veselo stopaj za njimi; saj se pač priložnosti v to nikomur ne manjka na zemlji.

In morebiti premišljuješ, prašaš: Kako bi to storil? Predragi, slušaj moj svet:

Vidiš, mlad si! mlada si! Prijatelji, tovariši . . . te vabijo k svojim posvetnim razveseljevanjem; te vabijo v svoje zapletkarije: krčmo, ples, igro itd. Dobro veš že naprej: Ako greš k njim in boš hodil ž njimi, bodeš gotovo njim enak postal; ako pa ne greš,

posmehovali se ti bodo. Kaj ne, da je tak položaj težaven za ubogo, slabotno, mladostno sree! — In — vendar se moraš nekam obrniti. Kaj boš storil? O prosim te, bodi krščanski junak, zdaj je vojska, zdaj imaš priložnost do zmage. Ustavi se pogumno, ostani doma, umiraj družbi in sebi, in to premagovanje: pravo mučenje samega sebe pletlo ti bode krono duhovnega mučeništva!

Odrastel si! odrastla si! Morebiti si tudi okusil že greh od te ali one strani; in zdaj? Oh! kako te žeja po njem, telo in duh gledata po njem, tvoje srce pa žaluje — objokuje. Kaj hočeš storiti na dalje? — Naprej v objokovanje? ali nazaj v greh? Eno se mora zgoditi. Veš, kaj stori? Bodi krščanski junak, bodi junakinja! Stanovitno ostani pri svojem dobrem sklepu, in hodi dalje po poti spokornega duha; kolikor težja ti bode pot, kolikor silovitejši boj, toliko slavnija bo zmaga, in glej! Krona mučeniška bo tvoja!

Postaral si se! Osiveli starček, ostarela ženica si! Ni pa tudi še popolnem ugasnila iskrica do greha v tvojem srcu; še se pri spominu na v mladosti storjeni greh morebiti hoče vzbujevati dopadajenje do njega; morebiti še celo želja po njem. Tudi pri tebi ni še vsa vojska ponehala, ni še zaželjenega miru. Kaj hočeš storiti? V svoji starosti kliči lepo in zaupljivo z Davidom: „*Pregrehe moje mladosti nikar se ne spominjaj, o Gospod!*“ (Ps. 50, 16.) — Upiraj se takim željam; obžaluj, objokuj, in solzica, ki bo porosila žalostna ti lica, prilivala bode drevesu življenja, iz kterega in na katerem ti bode prirastla rožica: krona mučeniška! Še enkrat zberi oslabele moči svojih starih let; osrči se, bodi krščanski junak, junakinja z osivelimi lasmi! Glej, že ti naproti miglja palmova veja; še zdaj zmagaj, in potem nastopi mir in plačilo mučeniške zmage!

3. Ali zamore katoliški kristijan še po kateri poti duhovni mučenik postati? Še eno: tretjo in sicer najlepšo pot poznamo in ta obstoji v tem, da si človek v svoje srce sadi čednosti in si jih razvija do popolnosti.

Kaj pa je krščanska popolnost? Naj jasneje nam to vprašanje Jezus Kristus sam odgovori z besedami: „*Ako hočeš popolnoma biti, pridi in hodi za menoj.*“ (Mat. 19, 21.) Te besede nas toraj učijo, da, kdor bo hodil za Jezusom, ta bo prišel do krščanske popolnosti in po njej, kakor nas uči sv. cerkev, do krone duhovnega mučeništva.

Jezus, nebeški Učenik, se je tedaj nam razodel v izgled popolnosti; in kot Učenik popolnosti vabi nas svoje brate in sestre za seboj, ko pravi: „*Učite se od mene!*“ (Mat. 11, 29.) Življenje

Jezusovo tedaj moramo posnemati in na poti popolnosti bomo hiteli k družbi duhovnih mučenicov.

Kakšno je pa bilo življenje Jezusovo, ko je živel v človeški natori med nami, in ktero nam vsem v izgled stavi?

Poglejmo nekoliko v sv. pismo; ondi dobimo pojasnilo. In v sv. pismu Jezus sam o sebi pravi: „*Moja jed je, da storim voljo tega, ki me je poslal.*“ (Jan. 8, 29.) Poslal pa je Jezusa na zemljo nebeški Oče; in toraj je imel Jezus na zemlji le to željo in veselje, da v vseh rečeh in popolno spolni očetovo voljo; svoje lastne volje toraj na zemlji ni poznal. „*Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi*“ (Luk. 22, 42.), kliče in zdihuje na Oljski gori. Kdor bi toraj vedno pred očmi imel voljo božjo; kdor bi vse, kar dela in kar prejema iz božjih rok, naj si bo že dobro ali slabo, veselje ali žalost, le delal in prejemal iz ljubezni do Boga, kakor Jezus Kristus, — ta bi se bolj in bolj bližal in bi sčasoma prišel do pota popolnosti in bi tedaj postal duhovni mučenik; v kratkem: junaške čednosti pletejo kristjanu venec duhovnega mučeništva.

Lep izgled te vrste duhovnega mučeništva vidimo pri sv. Frančišku Asiškem. On moli: „O moj Bog! ničesar ni na zemlji, kar bi ne bil zapustiti pripravljen in vesel; ničesar ni tako ostrega in težavnega, kar bi jaz radosten ne prestal!“ In glej! Enkrat ga hudiči z vso silo s skušnjavami nadlegujejo pri molitvi; ali zastonj. In na to jim reče: „O vi zavrženi duhovi! vi nič ne morete razun tega, kar vam božja roka dopusti; zato vam zapovem v imenu trojedinega Boga, da storite mojemu telesu, kar vam je od Boga dopuščenega; rad trpim, ker nimam večega sovražnika, ko je moje telo.“ In hudiči ga zdaj s silovito močjo mučijo; sv. Frančišek pa med tem moli: „Gospod Jezus Kristus! zahvalim se ti za toliko čast in ljubezen!“ — Sv. Katarini Sijenski se enkrat prikaže Jezus Kristus; dve kroni ima v rokah, eno zlato in drugo trnjevo; obe ste Katarini na izbiro. Katarina urno poseže po trnjevi ter si jo pritisne na glavo s toliko silo, da jej kri teče izpod nje. — Sv. Angela Merici, uboga nuna, kliče: „O moj Jezus! ko bi jaz iz ljubezni do tebe zamogla še bolj revna postati!“ — Sv. Magdalena Paciška neizmerno ljubi Jezusa in želi, da bi njega z enako ljubeznijo ljubili vsi ljudje in zato želi tak glas imeti, ki bi se po celem svetu razlegal, ko bi ž njim klicala: „Ljubite, ljubite Jezusa! večno ljubezen!“ Ta njena notranja ljubezen je tolika, da jej njena vročina tako zelo ogreva telo, da ne more v najhujši zimi imeti gorke obleke na sebi; še več, mnogokrat gre v hudi zimi k vodi in si v

njej umiva ter ž njo moči roke in rame, da si nekoliko hladi preveliko vročino.

Ti in stoteri enaki izgledi nas podučujejo, kako mora naše sree za Boga goret in delati, da bomo prišli do pota popolnosti. Ali bi hotel, o kristijan! po takih zgledih tudi ti hiteti na pot popolnosti? In po njej do krone mučeniške?

„Kaj rad! boš morebiti zdihniti, ali jaz ubogi nisem učen, ne morem, ne znam; tudi časa nimam; imam vedno polno glavo vsakdanjih skrbi, kje bi zamogel le na Boga, na pobožnost itd. misliti!“

Ali, preljubi! taka misel, taka beseda bi bila prazna, kajti slehernemu človeku je mogoče stopiti na pot pobožnosti; od te do popolnosti in do duhovnega mučeništva. In kako? Zopet opomnim na sv. Frančiška: „*O moj Bog! ničesar ni na zemlji, kar zapustiti bi ne bil vesel; ničesar tako ostrega in težavnega, kar bi radostno ne sprejel!*“ kliče ta; Učenik Jezus pa: „*Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!*“ Oba toraj, Učenik in učenec hodita po ravno tisti poti. In ta se imenuje? Imenuje se: vdanost v božjo voljo. Glejte lepo pot do popolnosti. Saj pa tudi tisti vse stori, kar Bog hoče, kdor vselej to hoče, kar Bog hoče. Zato pravi sv. Frančišek Salezijan: „*Ko bi se ti popolnoma v božjo voljo vdal, bi po poti krščanske popolnosti daleč prišel, in sicer tako, da bi še ne vedel, kdaj in kako.*“ — Ali poslušaj sv. Avguština, kaj on pravi. On pa piše sam o sebi: „*Bolan sem in trpim, toda vesel sem v trpljenji, ker Bog hoče, da trpim.*“ Vidite prelep izgled svete in prave vdanosti v božjo voljo, to je junaška čednost v svoji polnosti; to je rožica duhovnega mučeništva!

Za takimi učenci, preljubi v Gospodu! hodi za Učenikom Jezusom tudi ti! Si vesel? si žalosten? — Si srečen? si nesrečen? — Si zdrav? si bolan? — Si v sladkostih? si v težavah? — Si obrekovan? si opravljan? — Si v skušnjavah? itd. — vsikdar kliči z Jezusom: „*Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!*“ Vsikdar kliči z aposteljnom: „*Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč?* — *Svest sem si, da ne smrt, ne življenje . . . nas ne bo moglo ločiti od ljubezni božje.*“ (Rimlj. 8, 35—39.) — in hodil boš lepo pot za svojim Učenikom Jezusom; ako pa dva po eni in tisti poti hodita, oba prideta na ravno tisti kraj; z Učenikom boš prišel do popolnosti, in če hodiš po poti duhovnega mučeništva boš prišel tudi po njej do slave mučeništva.

Če že sploh velja, da nebeško kraljestvo silo trpi, kolikanj bolj morajo vse svoje sile napejati oni, kateri hočejo po krščanski popolnosti doseči v nebesih visoko, prav visoko stopinjo! Kdor hoče doseči velike reči, se mora tudi veliko truditi. Največa reč v krščanskem življenju je popolnost; kdor jo hoče doseči, se mora dolgo in veliko vojskovati. In če smo že duhovne mučenike imenovali one, kateri se hrabro ustavljajo skušnjavam, ali mar nismo primorani reči, da so največi mučeniški junaki in največe mučeniške junakinje tisti, ki se ogibljejo tudi najmanjših grehov, ki se bojé celo sence greha? ki se za svet ne zmenijo, ampak z vsemi močmi le po tem hrepenijo, da bi spolnovaje božje zapovedi in evangeljske svete v vseh rečeh spolnovali le voljo božjo ter krasno olepšali svoje srce s krščanskimi čednostmi — v krščanski popolnosti?!

Takšna tedaj, predragi v Gospodu! je ona lepa, prelepa pot, katero sv. cerkev pot duhovnega mučeništva imenuje. Nekoliko težavna je res za ubogega človeka; ali preblag je sad iz te cerkvene rožice, ki rodi v večnosti slavo in krono mučeniško. Segajmo toraj v svojem zemskem življenju veselo in srčno po tej rožici; naj se nam tudi trnjeva vidi in naj je za zemeljskega človeka v resnici tudi trnjeva; — le pogum, predragi v Kristusu! Vse to dozdevno trnje se bode izgubilo in odpadlo na poti za Jezusom, ki bode sam s svojo pomočjo to trnje odtrgoval in gladil z nevarnostmi posuto pot. „Češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem!“ pravi sv. Duh. „V imenu Gospodovem!“ toraj, predragi brat, predraga sestra v Kristusu! pridi in hodi za Jezusom in „češčen“ bodeš po njem in pri njem vse veke vekov s slavno krono duhovnega mučeništva. Amen.

Janez Kobilica.

Nedelja pred novim letom.

Pri vsakem delu misli, da utegne zadnje biti!

In ta udova (Ana) je bila pri štiri in osemdesetih letih, ktera ni šla od tempeljna in je s postom in molitvami noč in dan Bogu služila. Luk 2, 37.

Današnja nedelja je zadnja nedelja v tem letu in morebiti je tudi to leto, ki se svojemu koncu približuje, zadnje v našem življenju. Kar nas je danes tukaj zbranih, nas vseh skoraj gotovo —

upal bi si reči — da prav gotovo ne bo več skupaj. Ne le starih ljudi, ampak tudi mladeničev in močnih mož bode skoraj gotovo nekoliko smrt pokosila iz naše sredine.

Kako bi bilo, ko bi kateremu izmej nas kedo rekel, — ko bi mu za gotovo rekel: „Ti ne boš te nedelje več doživel, predno zopet leto preteče, boš umrl.“ — Kakšen strah bi te napadel, ko bi moral stopiti kmalu pred Sodnika, ktereга v življenji nisi nikdar resnično ljubil in častil, pred katerim bi moral dajati najnatančniji odgovor!

In glejte, predragi! Smrtna sodba se je nad nami vsemi neovržljivo izrekla že takrat, ko smo bili rojeni; in dokler smo v svojih telesih, smo zaprti kakor v ječi, iz ktere nas smrt popelje enega za drugim; a nobeden naprej ne vé, kedaj. — Pa zato se najmanj zmenimo. Mnogoteri živi, kakor da bo vekomaj živel; le za truplo skrbimo, da bi se mu dobro godilo; le zanj nabiramo in spravljamo, za dušo pa ne delamo nič, ali pa jo še z grehi obtežujemo: za ta menljivi svet vse, za večnost nič! Ali je mar to po pameti? Truplo bo strohnelo, vse časno hitro mine, duša pa pojde v hišo večnosti. Tje bi imela prinesiti zaklade dobrih del, ali pa naj bi jih pošiljala pred seboj, da bi bila ondí vekomaj blažena in srečna.

O vdovi Ani nam se v današnjem evangeliji pripoveduje, da je Bogu služila noč in dan s postom in molitvami. Gotovo je preblaga vdova že v prejšnjih letih goreče Bogu služila, sicer bi ne bila vredna med prvimi Jezusa spoznati; a zdaj v visoki starosti, ko je bila smrti že tako blizo, se je še bolj vnela za dobra dela.

Akoravno pa mi nismo še tako stari, kakor je bila vdova Ana, vendar bi bili bolj goreči in bolj natančni v spolnovanju božjih zapovedi, ali bi vsaj vse dolžnosti iz boljšega in čistejšega namena spolnovali, ako bi večkrat prav živo na smrt mislili; ako bi pri vsem, kar storimo, v spomin si poklicali resnico: „To delo je morebiti zadnje v mojem življenju.“

Zadnja nedelja v letu je danes; zato se mi izmej vseh nedelj najpripravniša zdi, da vas opomnim na konec življenja, na smrtno uro. Misel na smrt bo pa le tedaj res kaj vspeha imela, ako se je prav velikokrat pri svojih opraviilih spominjamo, posebno če se privadimo prekoristne navade: vsako delo tako storiti, kakor bi bilo zadnje v življenji. In ravno to bi rad dosegel s svojim današnjim govorom. Rečem toraj: 1. Vsako delo zamore biti zadnje v našem življenji in 2. vsako delo tako izvršimo, kakor da bi bilo v resnici zadnje.

I.

„Ne veste ne dneva ne ure“, pravi Jezus, kedaj bode prišel Sin človekov. Ako smo tedaj tudi zdravi in dobre volje, ako smo tudi še mladi in pri polni moči, vendar le zamore vsaka ura biti zadnja v našem življenji, in vsako delo zamore biti ravno tisto, kateremu ne bode sledilo nobeno več. To je, vsako delo zamore biti zadnje, predno umremo.

Res je sicer, da se imajo stari ljudje in pa bolniki smrti bolj nadejati, kakor mladeniči in zdravi ljudje. Ali tudi mladeniča in zdravega moža lahko smrt na nagloma pobere; kajti smrt umori starega iz bližine z mečem, mladega pa s pušico od daljine. Bogati človek, o katerem je Jezus nekedaj govoril, se je kaj dobro počutil. Njegovo polje mu je obilo sadu rodilo in premišljeval je, kaj bi storil, da bi še dolgo, dolgo brez skrbi in truda živel. Sklenil je svoje žitnice podreti in večje narediti in zadovoljen s to znajdbo hoče svoji duši reči: „Duša, veliko blaga imaš spravljeneza za prav veliko let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje!“ „Ali to noč, sliši glas, še to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe.“ In tako je tudi z nami! Še ta dan, to uro zamore Bog od nas našo dušo terjati. Smrt lahko pride „zvečer ali o polnoči ali o petelinovem petji ali zjutraj.“ (Mark. 13, 35.) — „Veliko jih je, piše sv. Efrem, ki so še veliko storiti nameravali, pa do družega dne niso prišli; ampak nenadoma so bili odneseni, kakor vrabci od jastreba, kakor jagnje od volka, in niso mogli več govoriti, ne oporoke delati. Nekateri so se vlegli zvečer zdravi v posteljo in zjutraj niso več živeli; nekateri so se vsedli zdravi k mizi pa niso več vstali; drugi so nagloma umrli na sprehodu in pri igri! Drugi so umrli v topljicah in topljice so jim bile pokopališče in grobni kamen. In zopet drugi so imeli ženitovanje in nagloma so umrli v ženitovanski obleki; ženitovanska obleka toraj jim je bila mrtvaška obleka.“

Človeško življenje je stoterim nevarnostim izpostavljeno in tudi reči, ktere so nam potrebne ali koristne, nam zamorejo smrt prinesiti. Konji, ki nas vozijo, se lahko splašijo, ter nas zamorejo z voza vreči in usmrtiti. Jedila, ki nas hranijo, se včasih v strup spremené. Orožje, s katerim se branimo, nas zamore smrtno raniti. Če smo tudi zdravi, ne moremo se zanašati, da bodemo še dolgo živeli, smrt nas lahko pobere, kadar se najmanj nadejamo. Ali niste sami poznali ljudi, ki so umrli nepričakovane smrti, in katerim je mrtvaška pesem zapela, ko so na njo najmanj mislili?

Sv. pismo nam pove premnogo izgledov nagle smrti. Holofern se je zvečer vlegel in se je v večnosti prebudil. Jobovi sinovi in hčere so starejšega brata rojstni dan praznovali in se veselili, — hiša, v kateri so bili zbrani, se razruši in jih pokoplje. Abimeleh, sodnik v Izraelu, bil je ubit od velicega kamena. Prebivalce Sodome in Gomore je goreče žveplo zadušilo. Človeštvo ob času Noeta je potonilo. Heli pade znak sè stola, ulomi si vrat in umrje. Ananija in Zafiro zadene mrtvud in v treh urah sta bila oba živa in mrtva — in pokopana.

Tacih zgledov ima sv. pismo še dokaj zapisanih. Iz naših časov se lahko sami prepričate, kako resnična je beseda, ki se iz vsakega groba glasi: „Danes meni, jutri tebi!“

Umreti zamoremo tedaj vsaki trenutek tudi mi, vsako delo zamore biti zadnje in zatoraj si moramo prizadevati, dokler je še čas, da samo dobra dela delamo in vsako tako zvršimo, kakor bi imelo biti zadnje v našem življenji. Neki učenee pride k svojemu učeniku in ga vpraša: „Učenik, koliko časa smem še grešiti?“ „Kolikor časa hočeš,“ mu odgovori, „samo poboljšaj se en dan pred svojo smrtjo.“ Vesel odide učenec, ali kmalu se povrne ter vpraša: „In kedaj bodem umrl?“ „Tega ti ne vem povedati,“ odvrne učenik, „zatoraj ti tudi drugzega sveta ne dam, kakor da še danes pričneš.“

Dobro si tudi mi zapomnimo ta kratki pa tolikanj presunljivi nauk. Da nas misel na smrt tako malo gine in pretrese ter nam tako malo koristi, pride od tod, ker si od blizo ogledujemo le smrt drugih ljudi, svojo lastno smrt pa si mislimo prav daleč, — še tam za gorami. In vendar kako nam je blizo! Vedno je njena ostrá kosa nad našo glavo; zamahne naj in pri tej priči je presekana tanka nit našega življenja! Nič toraj ni za nas tako verjetno, kakor da je slehernó naše delo zadnje v življenji. In vsled tega je za vsacega modrega človeka lahko razumen tudi drugi del mojega današnjega opomina: Storimo pa tudi vsako delo tako, kakor bi bilo v resnici naše zadnje delo na svetu!

II.

Vsi cerkveni učeniki učijo, da ga ni boljšega pripomočka k po-božnemu in krepostnemu življenji, kakor misel: „Smrt je blizo, kar sedaj storim, je moje zadnje delo.“ Ti učeniki pa iz skušnje govoré, kajti nobena stvar nas tako ne odvračuje od greha, in nas ne nagiba k dobremu, kakor če si prav živo v spomin pokličemo smrt, ki ima kmalu nas poklicati k Sodniku.

Ako bi človek večkrat na smrt mislil, nekterega greha ne bi storil, ki ga stori, pozabivši na smrt. Kolikokrati kedo umazano govori in s tem mladino pohujšuje, odrasle pa zapeljuje! Ali bi to storil, ko bi mislil na smrt, ki ga popelje pred sodbo božjo, pred neskončno modrega Sodnika, ki bo od zapeljivca terjal dušo zapeljano? — Koliko jih živi v sovražtvu ter eden drugemu življenje grene! — Ali bi mar sovražni človek še tako živel, ko bi resno mislil na smrt, ki mu bo morebiti grob odmenila ravno zraven njegovega sovražnika? Ko bi pomislil, da se po smrti uresniči, kar je rekel sv. Janez, da bo namreč tedaj pri Bogu štet kakor morilec, kdor svojega brata, t. j. bližnjega ne ljubi? Kdo bi še kedaj goljufal, kradel in storjene krivice ne povrnil precej, ako bi mislil na smrt, ki ga loči od vsega posvetnega, in na sodbo, kjer bode trepetaje svojo krivico odkrito videl? Vseh teh in enakih grehov bi se človek vestno ogibal, ko bi mislil na to, da ima umreti in da mu bodo v večnost le samo dobra dela sledila. Saj pravi tudi sv. pismo: „*Pri vseh svojih delih spominjaj se poslednjih reči, in na vekomaj ne bodeš grešil.*“ (Sir. 7, 46.)

Ne reci tedaj: „Jaz se večkrat in resno na smrt spomnim!“ Ne reci tega, ker vedno ostane resničen pregovor: „Kogar smrt ne stori modrejšega, še nikdar resno na njo ni mislil.“ Ko bi na smrt mislil, pustil bi ošabnež svoj napuh, nevošljivec svojo nevošljivost, maščevalec svojo jezo, pijanec svojo pijačo. — Ko bi resno na smrt mislil, povrnil bi tat in goljuf ptuje blago, odpustil bi sovražnik svojemu sovražniku in ogibal bi se nečistnik grešne priložnosti. Ko bi razuzdani mladeneč takrat, ko je prestopil prag domače hiše ter se podal na grešno pot, resno premislil, da je prav lahko mogoče, da bode še to uro umrl, — o gotovo bi se brž vrnil in doma ostal. Ko bi razuzdana deklina, ki se tako skrbno in dolgo lišpa in oblači v nečimerna oblačila, da pojde na ples, v pohujšljivo družbo, resno pomislila, da utegne še to uro umreti; gotovo bi hitro raz sebe vrgla nepotrební lišp, kajti v takem ne bi rada umrla in na plesišču ne bi rada videla svoje smrtne postelje. — Tako in enako bi ravnal vsaki grešnik, ako bi mislil, ta-le ura zna biti moja zadnja, to delo moje posledno.

Pa še več! Koliko dobrih del se opusti ali se ne stori iz dobrega namena, ker se ne misli na smrt.

Nekteri ljudje se na tem svetu veliko trudijo in morajo mnogo rev in nadlog pretrpeti, da se nam zdi, Bog jih je po nekem posebnem, nam nerazumljivem sklepu le za trpljenje vstvaril. Dobremu

človeku se smilijo, ker morajo toliko trpeti. Pa še brez mere hujše in usmiljenja vredno je, da za svoje trude in svoje trpljenje tudi v večnosti nimajo plačila pričakovati. Bog jim namreč pošilja revščino in druge nadloge, naj bi si iz njih zlato kovali in zasluženje nabirali za večnost; ker pa dobrega namena ne obudijo, zastonj trpijo in pota v nebesa ne najdejo. Kako močno je tedaj treba, da obudimo pri vsakem delu dober namen.

Neka pobožna duša je imela navado, pred vsakim početjem nekoliko postati, kakor da nekaj premišljuje. Uprašajo jo, kaj pri tem dela; ona pa odgovori: „Naša dela so sama na sebi kakor surovi hlod, katerega mora dober namen še-le otesati in olikati. Zatoraj pred vsakim početjem nekoliko postojim, da ga cbrnem na Boga, ki mi je pri vsem slednji cilj in konec.“ Prav ima sv. Bernard, ki pravi, da je neprijetna Bogu vsa naša pokorščina in potrpežljivost, če ni zavoljo njege, t. j. iz dobrega namena.

Ko bi tedaj mislili: Sedaj moram moliti in potem imam umreti; sedaj moram iti v cerkev in na veke ne pridem več v njo; sedaj tolažim ubozega in mu delim miloščine, v prihodnje pa ne bodem imel nikdar več časa in priložnosti storiti kako delo krščanske usmiljenosti; še zdaj naj se postim, še v tem-le naj se premagam, saj bo zadnjikrat; — ko bi to mislili, s koliko večo pobožnostjo bi molili, s kako gorečnostjo bi ostali pri službi božji in kako radi bi delili miloščino, kako bi bili potrpežljivi in spokorni. Zraven tega bi pa še vse to storili iz najboljšega namena, iz pokorščine do božjih zapovedi, iz čiste ljubezni do Boga in do bližnjega.

Če bi bili toraj do sedaj večkrat mislili na resnico, da zamore biti vsako naše delo zadnje, koliko grehov bi ne bili nikoli storili, in koliko čednosti bi si bili že pridobili! No, ker je gotovo, da zamoremo ta trenutek umreti in stopiti pred ostrega Sodnika; in ker zamore vsako delo biti res zadnje v našem življenji, storimo tedaj vse z največo pridnostjo in iz najboljšega namena, kakor bi bilo v resnici zadnje na tem svetu.

Ne mislite pa, dragi kristijani, da vam jaz tukaj nov žalosten nauk oznanujem; ne, kar sem jaz danes rekel, to je že davno Lokriški postavodajalec Zalevkos izrekel: „Vedno, pravi ta, naj bode ljudem, nagnjenim k hudemu, pred očmi trenutek, ki jim bode končal življenje; tisti trenutek, ko se s tolikim kesanjem domisli vsega zla, ki se je storilo in dobrega, ki se je opustilo.“ In še pristavi: „Vsaki

državljan naj se spomni pri vseh svojih delih smrtne ure.“ In če je pameten pagan spoznal korist tega nauka, koliko bolj so bili od nekdaj prepričani vsi dobri kristijani in so ravno vsled tega premislila tako skrbno se varovali huđega in tako vestno opravljali brezštevilna dobra dela. Sv. Bernard je večkrat na dan rekel: „*Ko bi še danes moral umreti, ali bi to storil?*“ Ali če je imel kaj dobrega storiti, se je vprašal: „*Ko bi po tem-le delu moral umreti, kako bi ga opravil?*“ — Ravnajte tudi vi tako, še enkrat ponavljam: Storite vsako delo iz čistega namena, s tako skrbjo in vestnostjo, kakor bi bilo zadnje v življenju; kajti „odprta noč in dan so groba vrata.“ Amen. — g.

Nagovor pri slovesnosti sv. detinstva.*)

Slava otrok v kraljestvu božjem.

Pridi k nam tvoje kraljestvo! (Druga prošnja v očeňašu. Mat. 7, 10.)

Hudobni angelji so se bili v svoji prevzetnosti spuntali zoper Boga svojega Stvarnika in mu niso hoteli več služiti. Neskončno sveti Bog, ki vsak najmanjši greh sovraži, ni mogel več pri sebi v svojem nebeškem kraljestvu ohraniti taciñ nehvaležnih, nezvestih in upornih služabnikov: pahnil jih je v peklensko brezno, od kodar ne bodo nikdar več rešeni.

Mnogi cerkveni učeniki pa menijo, da ti sedeži v kraljestvu božjem, ktere je moralo nezmerno število angeljev za vselej zapustiti, ti sedeži da so namenjeni ljudem na zemlji. Toda, ah! tudi človek se je dal premotiti in je grešil zoper neskončno dobrotljivega Boga: za se in za ves svoj rod je zapravil pravico do nebeškega kraljestva. Vendar Bog ni le neskončno svet in neskončno pravičen, ampak tudi neskončno usmiljen in ni za vselej zavrgel nesrečnega človeštva, ampak mu je poslal Odrešenika.

*) Kjer je najmanj 144 deležnikov sv. detinstva, se opravite vsako leto dve sv. maši: prva med božičem in svečnico, druga pa kadar bodi od 2. nedelje po velikinoči do konca majnika; vodja ima tudi pravico preložiti. Lepo in podučljivo je, ako se slovesno opravi s primernim nagovorom, zjutraj ali pa tudi popoldne pri litanijah, kakor smo n. pr. imeli na god nedolžnih otročičev v Ljubljani v nunski cerkvi. Nadjaje se, da taka detinska slovesnost veliko koristi, jo gorko priporočamo, kjer je megoča.

Ze je minulo 1884 let, kar je prišel Jezus Kristus na svet. Vsako leto z velikim veseljem obhajajo vsi dobri kristijani spomin tiste najsrečniše noči, ko so angelji z besedo in nebeškim petjem oznanjali njegov prihod. Kako lepi in genljivi so božični prazniki! Ali bi si mogli pač kaj bolj genljivega misliti, kakor je nezmerna ponižnost, ki se nam tu kaže? Jezus Kristus, vladar nebes in zemlje, leži kakor slabotno Detece v mrzlem hlevcu na trdi slami v jaslicah!

Pa četudi je najubožniše Dete, je vendar — naš Kralj! Trije Modri iz daljne jutrove dežele naravnost vprašajo: „*Kje je novorojeni Kralj... videli smo njegovo zvezdo in smo ga prišli molit.*“ Poglejte prelepo podobo božjega Deteta pred oltarjem — kraljevo krono ima na glavi.

Če je pa Jezušček, božje Dete, — Kralj, kje je kraljestvo njegovo? Kot Bog ima od vekomaj svoje nepopisljivo lepo kraljestvo v nebesih, a kot človek na zemlji nima kraljestva, — prišel si ga je še-le pridobit, priboriti. Veliko truda in trpljenja ga je stalo: tri in trideset let se je vojskoval in slednjič v strašnem smrtnem boji na križu svoje življenje dal, — za svoje božje kraljestvo na zemlji. To njegovo kraljestvo, ki ga je s tolikim trudom na zemlji vstanovil in utrdil — je sv. cerkev. Svoji cerkvi je Jezus izročil vse: svoj božji nauk, svoje življenje, svojo sv. rešnjo kri do zadnje kapljice, vse zasluženje v sv. zakramentih, — dal jej je sebe samega v presv. rešnjem Telesu, v daritvi sv. maše! In sv. cerkev, tako nebeško bogata, ponuja po vesoljnem svetu te kraljeve darove vsakemu, kateri jih hoče sprejeti. In vsako srce, katero jih hoče sprejeti, postane tudi samo kraljestvo božje, v katerem Jezus z veseljem kraljuje. — Zato pravimo, da beseda „božje kraljestvo“ ima trojni pomen: 1. nebesa, 2. sv. cerkev in 3. srce pravičnega kristijana.

Ker danes obhajamo god nedolžnih otročičev, zraven pa tudi slovesnost sv. detinstva, se mi primerno zdi, da vam v kratkem razložim, kolike veljave so otroci v tem trojnem kraljestvu božjem.

I.

Jezus je bil še šibko, nezmožno Dete, ki ga je bilo treba še nositi, še pestovati — in vendar je bil že Kralj, za katerega se je vojskovala truma vojakov. Pa kateri so ti pogumni vojaki, ki gredo za malega, vsemu svetu še nepoznanega Kralja v grozovito smrt? Sv. evangelij (ki smo ga danes zjutraj pri sv. maši brali) nam to prvo — vekomaj slavno — vojsko za malega Jezuška tako-le popisuje: „*Ko*

je Herod videl, da je od Modrih zapeljan, se je silno razsrdil in je poslal in pomoril vse fantiče, kar jih je bilo v Betlehemu in po vsih njegovih pokrajinah po dve leti ali manj starih.“ — Ta vojskuna truma tedaj, ki je šla prva za nebeškega Kralja v prečastno smrt, so — ljubi nedolžni otročiči! — Pač srečne dušice! Svet so premagali, še preden so ga poznali; za Jezusa Kristusa, ali prav za prav namesto Jezusa Kristusa, so dali svoje mlado življenje, še preden so znali imenovati in klicati najsvetejše ime njegovo. Prvenci so izmed vseh brezštevilnih mučencev vsih dežel in vsih krajev! O ta nedolžna, detinska kri, ki je močila Betlehemska tla, je tako rekoč prvotno seme, iz kterega je zrastle kraljestvo božje — sv. cerkev!

Glejte, kako imenitni so otročiči že precej v začetku v kraljestvu božjem!

A tudi pozneje, ko je začel Jezus Kristus očitno učiti, se je ravno na otročiče s posebno milim očesom oziral. Učenci so menili, da se ima Gospod pečati le bolj z odraščeniimi, in so pobožne izraelske matere odganjali, ko so se zaupljivo bližale z otročiči. Jezus pa ljubeznjivo zakliče: „*Pustite malim k meni, tacih je nebeško kraljestvo!*“ Kakor bi bil hotel s tem vsemu svetu naznaniti, da otročiči so v sv. cerkvi — v Jezusovem kraljestvu — še najljubši del, da so nežno ljubljena jagnjeta med ovcami.

To se je na novo pokazalo, ko je prišel cvetno nedeljo zadnjikrat v Jeruzalem. Odraščeni so bili že zdavno nehali slaviti slednji prihod Gospodov, nedolžni otroci pa so le še dalje, ko so že vsi drugi utihnili, ponavljali in klicali: „*Hosana Sinu Davidovemu! Češčen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem!*“ To otročje priprosto slavljenje je bilo detinskemu Sreču Jezusovemu tolikanj všeč, da se je proti neobčutnim farizejcem, kterim je to mrzelo, očitno potegnil za priprosto hvaleče otroke rekoč: „*Ali niste brali: Iz ust otrok in dojencev si si hvalo pripravil?*“

Tako veljavo so imeli otroci v kraljestvu božjem na zemlji, ko je še Jezus živel.

Te veljave nedolžnih otročičev v sv. katoliški cerkvi se pa tudi v poznejših časih lahko prepričamo. V dokaz imenujem le samo en zgled. Sv. Frančišek Ksaverijan je l. 1542 prišel v Indijo sv. vero oznanovat. Pa videti je bilo začetkoma, kakor da je nevspešno vse njegovo delovanje. Njegove prelepe besede božjega nauka se nočejo prijeti trdih ajdovskih sre; kar ne more jih omečiti. Kaj stori izvoljeni mož božji? — Obrne se do ljube mladine, — do nedolžnih otročičev! Z zvončekom v roki hodi po ulicah gori in

doli ter kliče ljubo nedolžnost skupaj. In ne zastonj. V celih trumah se jamejo zbirati otroci okrog nepoznanega pa tako častitljivega misijonarja. Kmali so otroci vsi drugačni; njihovi bogoljubnosti in vbojivosti se morajo odraščeni kar čuditi. Ko so otroci potlej doma tako lepo pripovedovali, kar so pri svetem možu slišali, jelo se je tudi priletnim srce topiti: po otrocih je bil prvi začetek tako srečen, da se jih je dalo kmali na tisuče krstiti v Aziji.

Predragi otroci! kar je bilo pa precej v začetku in v poznejših časih mogoče, zakaj bi tudi v sedanjih časih ne bilo mogoče? zakaj bi tudi še zdaj bogoljubni otroci ne pomagali širiti kraljestva božjega na zemlji?

Ta misel je navdajala nekako pred 40 leti preblagega francoškega duhovna Karola Jansona, da je pričel prelepo delo, — „djanje sv. detinstva“, ki se je v kratkem času razširilo po vesoljnem katoliškem svetu in je v teh kratkih letih, kar obstoji, za razširjanje in povzdigo sv. katoliške cerkve toliko storilo, da se ne da dopovedati: le trojedinemu Bogu je znano in angeljem božjim, ki se z veseljem iz nebes ozirajo na vse pridne deležnike tega prelepega djanja.

II.

Toda, predragi moji, le ud sv. katoliške cerkve biti še ni zadosti, ampak treba je biti dober ud; kajti če je katoliški kristijan slab, je še stokrat žalostniše, kakor če nevedni ajd ni dober. — Zato moramo tudi, kadar v očenašu molimo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ misliti in prositi, da bi Bog naša srca tako premenil, da bi mu bila prijetno stanovanje: vsako katoliško srce naj bi bilo prelepo kraljestvo božje, v katerem Jezus Kristus kraljuje!

Gospod je nekdam povedal to-le priliko: „*Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, ki ga je žena vzela in vmesila med tri polovnike moke, da se je vse skvasilo.*“ Glejte, tukaj je nebeški Učenik mislil na naša srca. Kakor je po evangelijski priliki kvas spremenil tri posodice moke, da je bil iz nje dober in okusen kruh, tako mora tudi sv. cerkev z Jezusovim naukom in z milostmi sv. zakramentov prevzeti in prestvariti srce kristijanovo: mora mu preiti tako rekoč v kosti in žile, v meso in kri; vse trojno mu mora preurediti, — njegove misli in želje, njegove besede in njegova dela; ob kratkem vsak kristijan mora postati kraljestvo Jezusa Kristusa, da se spolnijo njegove besede: „Kraljestvo božje je v vas!“

Spet v tem oziru so otroci v prvi vrsti. Ko so se aposteljni prepirali, kateri bo največi v božjem kraljestvu, je Jezus postavil pred nje nedolžnega otročiča ter jim je rekel: „*Resnično vam povem, ako se ne spokorite in ne boste kakor ta otrok, ne pojđete v nebeško kraljestvo!*“ — V otročjem sreju še ni toliko strasti; mnoge se še-le pozneje zbudijo in razvijejo. Pa če se tudi pri otroku pokažejo napake, niso še tako vkoreninjene; če se starši in odgojitelji kaj prizadevajo in če ima otrok sam dobro voljo, se lože poboljša. In smemo se zanesti, da pri prvem sv. obhajilu so otroci, vsaj večinoma, res dobri ali toliko poboljšani, da je njih mlado srce prelep sedež božji, kjer veselo kraljuje Jezus Kristus. — Tudi za dobra dela je otroče srce bolj vneto, kakor pozneje, ako je le prav napeljevano. Otročja leta so spomlad človeškega življenja. Kakor v spomladi vse tako urno in vspešno raste in zeleni in cvetě, tako je tudi mlado srce, ako se na prav obrne, zmožno najlepših čednosti in more postati najprijet-niše bivališče Jezusa Kristusa.

Od tod tudi prihaja, da — kakor se nam dobri otroci prikupijo, ker so pravi biseri, najkrasniše cretke v sv. katoliški cerkvi — ravno tako se studijo sprideni otroci! Če vidimo priletnega grešnika, ga milujemo in se nam smili, a če vidimo mladega grešnika, — če je otrok velik grešnik, — tedaj se kar vstrašimo, kar strmimo; — solze nam v oči stopijo, tako nam je žal videti žalostno podrtijo mladega srca, v katerem ne more kraljevati Kristus!

Kolika dobrota je sv. detinstvo tudi na to stran! Koliko ajdovskih otrok je po njem rešenih, da v sv. katoliški cerkvi lepo podučeni pošteno živijo in rastejo, da so veselje angeljem, veselje Mariji in Jezusu, ki kraljuje v njihovih nedolžnih srcih. — Po detinstvu se pa tudi naši domači otroci boljšajo, ker si pritrgujejo, da morejo redno oddajati mesečne doneske, ker sami molijo za uboge otročiče, pa so tudi deležni vseh molitev in dobrih del, ki jih opravljajo v misijonih goreči duhovni in bogoljubne redovnice. Naši otroci postanejo misijonarji, če tudi doma ostanejo! Misijoni t. j. razširjanje kraljestva božjega po širnem svetu, je pa Jezusu tako dopadljivo delo, da ga ne bo pustil brez plačila. Zato lahko rečem, da otroci, kateri so pridni udje sv. detinstva, sploh lože ostanejo pošteni in bogoljubni.

III.

Omeniti mi je še tretji pomen, ki ga ima beseda „kraljestvo božje“: nebesa. Kdor se namreč pridno in hvalevredno vdeležuje

kraljestva božjega na zemlji, ta sme tudi upati, da bo v kraljestvo božje v nebesih sprejet ter se bo tam vekomaj veselil. To zaupanje, to prepričanje mora sleherni imeti in velik greh bi bil, ko bi kdo resno mislil ali rekel: Če tudi sem dober kristijan, če prav se skrbno greha verujem, če tudi vselej vredno sv. zakramente sprejemam, vendar se ne morem zanesti, da bi prišel v nebesa. Ne, preljubi! mi vemo, mi smo prepričani: ako je tukaj na zemlji v sv. katoliški cerkvi naše srce posvečeno kraljestvo božje, — bomo prav gotovo sprejeti v večno veselje nebeškega kraljestva! Saj je nam priča on sam, ki je nekaj rekel: „*Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle!*“

Pa spet v tem oziru imajo otroci več pravice, kakor sploh priletni. Pri današnji sv. maši smo brali v listu o tistih presrečnih tisočih, kateri pojejo pred sedežem novo pesem, ktere nihče ne more peti razun onih, kateri se niso ognusili, kateri so brez madeža pred stolom božjim. Ker veste, kako težko se je v sredi spridenega sveta v nedolžnosti ohraniti, mi boste radi pritrdili, ako pravim, da med temi srečnimi v bližnji Jagnjeta božjega bo pač največ otročičev, ki so umrli v krstni nedolžnosti; in ne žalovati, ampak še veseliti se moramo, kadar slišimo, da je nedorasli otrok umrl ali če sploh opazujemo, da umrje več malih kakor starih ljudi.

Tukaj pa nam je sv. detinstvo še največa tolažba. Z njegovo pomočjo je vsako leto mnogo poganskih otrok krščenih in kakor skušnja kaže, jih večina pomrje že v prvi mladosti v krstni obleki. Poslednja zanesljiva misijonska sporočila imamo od l. 1881. V tem letu je bilo krščenih 413.049 otrok, živih pa je ostalo in se preskrbljevalo le 88.746!*) Kako bogata žetev za nebesa!

Naj se tedaj oziram na sv. katoliško cerkev sploh, ali na njeno blažilno moč v srcih dobrih katoličanov ali na nepopisljivo plačilo, ki jih čaka v nebesih; moramo priznati prednost preljubim otročičem in pri tem nam nihče ne more utajiti velikanske koristi, ki jo ima „djanje sv. detinstva“ za nebeško kraljestvo. — Zato se obrnem najprej do vas, preljubi otroci, kateri ste udje sv. detinstva, in vas prosim, delajte pridno in stanovitno za razširjanje božjega kraljestva med nejeverniki; bodite varčni in zdržljivi, da vam bo mogoče zvesto oddajati mesečne doneske; pobožno vzdigujte svoje roke v goreči

*) L. 1882 je bilo 402.935 krščenih, preskrbljenih 81.173.

molitvi, naj obudi Bog mnogo mnogo radodarnih podpornikov sv. misijonom, naj vname mnogim bistrim mladenčem pogum, da srčno zapustijo svoj dom in gredo med neverne rodove sv. vero širit, naj osrčuje tudi bogoljubne device, da se posvetijo v raznih redovih za prekrasno delo misijonsko. Čeravno se veliko stori za misijone, je vendar še dela mnogo, mnogo! — In mi odrasli podpirajmo ne-skušene otroke z dobrim svetom in opominom ter se radi tudi sami pridružujmo prekristni naredbi, ker po novejših določilih so tudi odrasli lahko deležni dobrot sv. detinstva.

Med tem pa, otroci! ki skrbite za druge, ki jih skor gotovo ne boste videli nikdar v življenji, — nikar ne pozabiti sami na-se! O skrbite, da bo vaše mlado sree vedno ostalo Jezusovemu milemu Sreju prijetno kraljestvo božje, da ga nikdar zlobni svet ne oropa in hudobni duh ne dobi v oblast! — Mi vsi pa pomnimo, da boljše miloščine je ni, kakor če otroka na pravi poti ohranimo, ali zgubljenega zopet na pravo pot privedemo. Skrbite toraj vsi, kateri imate kako oblast ali dolžnost do otrok, da bodo lepo molili, redno službo božjo obiskovali, sv. zakramente prejemali itd.; varujte jih grešne nevarnosti, ne pustite jih v slabe družčine; preskrbljujte jim podučnega berila, slabo pa jim iz rok jemljite in skrivajte pred njimi; zlasti z molitvijo jim pomagajte ter mislite tudi na ljubo mladino kadar v očenašu molite: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“

Če bomo tukaj na zemlji dobri kristijani, dobri otroci najboljše matere sv. katoliške cerkve; če bo zdaj Jezus Kristus kraljeval v naših srcih, bomo tudi mi na veke ž njim kraljevali v nebesih. Amen.

Homiletična zrna.

Prilike Gospodove.

(Dalje.)

10. Zgubljeni denar. (Luk. 15, 8—10.)

Človeku je že težko, vidne reči prav spoznati; tem bolj otemnjeno je na tem svetu njegovo dušno oko za nadnatorne, nebeške reči. Le iz vidnih stvari moremo nevidnega Stvarnika in njegove lastnosti spoznavati, ako se poslužujemo le natorne luči svojega uma. Ali tudi božje razodenje se pri oznanovanji nebeških resnic in čeznatornih reči naslanja na vidne stvari. Sam Jezus Kristus ni mogel

svojim poslušalcem božjih lastnosti tako dopovedati, kakoršne so, ker ga s svojim omejenim umom ne bi bili mogli razumeti. Le v prilikah nam je dopovedal, kolikor je na tem svetu mogoče razumeti.

Zlasti se je trudil božji Učenik ljudi prepričati, da je neskončno usmiljen. Ker nam pa z golo besedo ni mogel dopovedati in bomo božje usmiljenje, kakor druge božje lastnosti, še-le v nebesih prav razumeli, nam je skušal v prilikah dopovedati, kolikor se da tukaj na zemlji dopovedati. In res smemo mej najlepše prilike staviti ravno one prilike, ki nam pojasnujejo neskončno usmiljenje božje: o zgubljeni ovčici, o zgubljenem denarju in o zgubljenem sinu. O zgubljeni ovci je bilo že govorjenje, zgubljeni sin pride pozneje na vrsto, ako Bog da; tukaj toraj le nekoliko besedi o zgubljenem denarju. Prilika se glasi:

Ktera žena, ki ima deset denarjev, ako en denar zgubi, ne prižge luči in ne pomete hiše ter ne išče skrbno, dokler ga ne najde? — In kedar ga najde, pokliče prijateljice in sosede rekoč: Veselite se z menoj, ker sem našla denar, kterega sem bila zgubila. Tako vam povem, bo nad angelji božjimi veselje nad enim grešnikom, kteri se spokori.

Pač bi moralo zadostovati, ko bi Gospod le eno samo priliko povedal v pojasnjenje svoje neskončne usmiljenosti; ali hotel je to lastnost od več strani pojasniti. V priliki o zgubljeni ovci je posebno povdarjena ljubezen, s katero jo išče ovčar; tukaj pa je popisana velika skrb, s katero išče žena zgubljeni denar zato, ker se ji zdi silno velike vrednosti. Če se primerja en zgubljeni denar z ostalimi 9, je njegova vrednost veliko večja, kakor pa če se primerja ena oveca z 99, ki se niso zgubile. Tudi je imel denar takrat brez primere večo veljavo kakor sedaj. Pri vsakdanjih kupčijah je imel „denar“ z „drahmo“ enako veljavo; po velikosti je bil dokaj manjši kakor naše prejšnje dvajsetice, — čisto neznamen, a po vrednosti jih še skoraj presega. To dvoje, da je denar čisto majhen in pa da je dragocen in ženi, kateri jih je le še devet ostalo, zelo v čislu, je v priliki jako velike pomembe. Tudi to so cerkveni učenci povdarjali, da ima denar kraljevo podobo.

Razlaga je lahko tudi tukaj dvojna: splošnja in za posamezne grešnike.

Ako jo splošnje obračamo na odrešenje vesoljnega človeštva, tedaj nam pomeni žena, ki je imela deset denarjev in je enega zgubila, modrost božjo, ali morda bi smeli tudi reči: Beseda božja, druga božja oseba Jezus Kristus. Deset denarjev s kraljevo podobo pomeni devetere kore angeljev, ki so Bogu zvesti in zmiraj pri njem ostali, in človeški rod, ki se je po grehu zgubil; — podoba božja, po kateri je bil vstvarjen, se je po grehu zbrisala. — Žena je prižgala luč, ko se je božja modrost v človeški podobi prikazala, da bi temo zmot pregnala in ves svet razsvetlila, v večlovečni Besedi božji se je bliščala ne le božja natora, ampak tudi človeška natora v vsi svetosti in popolnosti, ker je bila brez vsega najmanjšega madeža brez sence greha. Jezus je luč v razsvetljenje nevernikom,

Solnce nebeške resnice. — Razsvetljevanje hiše se je godilo, ko je Jezus — nebeška luč — hodil po svoji domačiji, sam učil in aposteljne razposlal, naj gredo po vsem svetu učiti vse narode — razsvetljevati z nebeško lučjo vesoljni svet. Pometanje se je vršilo, ko je obiskoval vse kraje — skoraj bi rekli — vse kote judovske dežele, in povsod z močjo svoje besede — kajti *govoril je kakor taki, ki ima moč* — pretresal grešna srca in vzbujal zanemarjeno vest svojih poslušalcev; ko je na Oljski gori, po ulicah Jeruzalemskega mesta, na Pilatovem dvoru in zlasti na Kalvariji njegova predraga rešnja kri tla močila in škropila, ko je na najbolj zaničljivem kraju, med izvržkom človeške družbe, mej dvema razbojnikoma — mej smetmi — v grozovitih bolečinah iskal zgubljeni denar. In ko ga je našel, je vesel z močnim glasom zaklical: *Dopolnjeno je!* ter je izročil svojo dušo in najdeni denar nebeškemu Očetu. To veselo naznanilo je šel sporočiti v predpekel pravičnim stare zaveze, po radostnem vstajenji svojim izvoljenim na zemlji in po vnebohodu še nebeškim prebivalcem. Koliko veselje! Sv. Avguštinu je vse to tako srce presunilo, da je celo blagoroval Adamov dolg, ker je zaslužil takega Rešenika.

Kar je pa včlovečena Beseda božja storila, ko je še med nami prebivala, to ima nadaljevati sv. cerkev z učenjem in deljenjem sv. milosti, ki jih je Jezus zaslužil in v sv. zakramentih njej prepustil. In kako pridno je veličastna žena — sv. cerkev v vseh časih in po vseh krajih sveta z vso mogočo skrbjo iskala zgubljeni denar in ga še išče, to uči cerkvena zgodovina in naša lastna skušnja, ker smo mi sami — vsaki izmed nas — tisti denar, ki ga morebiti še zmir išče ter žaluje zaradi nas kakor najmljanska vdova, ki je jokala za pogrebom edinega sina, ali če ga je že najdla, se ga tako veseli, da vabi nebo in zemljo, naj se z njo raduje.

Prav lepo se toraj da ta prilika obrniti na posamezne grešnike, kadar prejemajo zakrament sv. pokore. (Primeri osnovo: „Pometanje hiše — zgled dobre spovedi“ str. 105; primeri tudi prelepi izrek sv. Avguština: *Sum nummus Dei, a thesauro aberravi, miserere mei!*)

(Dalje prih.)

Moč časa.

(Konec.)

Pa oh, ravno ta moč mogočnega časa dela tudi v nasprotnem pomenu, ki ga najlože in najkrajše s tem opišem, če pravim: Težko je dolgo časa dober ostati! — Kako milo se mora človeku zdeti, če pregleduje dobre otroke ob času prvega sv. obhajila, ko imajo tako blage misli in želje, tako dobre in trdne sklepe, da bi mislil, nobena moč jih ne bode prenagnila: — ali mar tudi moč časa ne?! Britka skušnja nas straši. Moč časa je še svetejše prenagnila, še močnejše upognila — če ne pred 20. letom, pa znabit potlej. Duhovne vaje postanejo sčasoma vsakdanje ali celo neprijetne, — brez ognja, brez čutila; beseda božja ne seže nič več tako globoko do

srca; strah božji nas več tako ne pretresa; vest se ne oglašá tako silno; če hočemo kes obuditi, moramo se truditi . . . O čas je velik sovražnik krščanske popolnosti!

Iz tega kratkega prevdarka lahko sam povzameš več naukov. Opozorim le na nekatere reči. Moč časa nam vse vzame, — le kar smo dobrega iz ljubezni do Boga storili, ostane. Naša dobra dela, to so tiste neporušljive piramide, ki so postavljene na nikdar omahljiva tla božje obljube, narejene iz zakladov, ki jih nobena moč ne odvzame. Ako bi si na zemlji nagrabil zaklade vsega sveta, čas ti jih gotovo vse pobere: če ti jih tatovi ne ukradejo, če ti jih rja ne konča in moli ne snedó, pošlje ti mogočni čas blede smrt in ta te bo oblastno ločila od vsega — le do dobrih del nima oblasti. Ako bi imel na svoji glavi krone in časti vsih vladarjev, čas ti jih vzame, — le do zaslužnja za nebasa nima moči. Ako bi vžival veselice vsega sveta, čas ti jih bode ogrenil in v pelin spremenil, — le do nebeške sladkosti nima nikakoršnega vpliva. — Čas, ako ga hočemo zmir v prid obračati, nam nekoliko svoje moči odstopi, da bo tudi naše srce od leta do leta močnejše in pogumniše. (A to moč je treba času tako rekoč s silo iztrgati!) — Največa milost je stanovitnost v dobrem, za katero vsak dan Boga prosimo, da nam je čas ne odnese; poleg tega pa tudi nagajivost časa s tem premagujemo, da s premišljanjem, spodbudnim branjem in raznimi vajami vedno netimo žrjavico krščanske gorečnosti.

Pogled na slovstvo.

Duhovno pastirstvo. Drugi del. Splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša. — Spisal Anton Zupančič.

Ko sem veselo iznenaden dobil v roke „drugi del duhovnega pastirstva“, pritisnil sem ga hitro k prvemu delu in zadovoljno rekel sam sebi: Sedaj pa že zaleže nekaj! Poštena knjiga! — Kedo bi mi zameril to otročje veselje, da smo zopet dobili kaj domačega, recimo — lep sad iz vinograda slovenskega, vinograda duhovnega! Od 280 strani, katere je obsegal 1. del (prim. tega lista 5. zv. str. 270), je narastla knjiga do 504. strani: poštena knjiga! A skoro bi rekel, da še bolj je narastla po svoji prezanimivi tvarini. Ravno izšli zvezek namreč obravnava službo duhovnega pastirja „mašnika“, ki je „delivec življenja milosti“, in ta služba je še bolj imenitna, bolj važna in sveta, nego služba učeniška, s katero se je pečal 1. zvezek. Zato nas skuša tudi gosp. pisatelj kar precej z vso resnobo vvesti v svojo tvarino, v liturgiko, in vzbuditi v čitatelju potrebno pozornost za ta predmet, kajti: *maledictus, qui facit opus Dei negligenter!* Zraven tega strahu pa nas objame kmalu neko pobožno čustvo, ki veje iz celega dela in ki najbolje priča, kakega duha da je knjiga. „Vvod“ nam kaže vire liturgike t. j. govori o liturgičnih knjigah, o „Congregatio S. Rituum“ in o liturg. slovstvu. Na to se nam odpre prvi oddelek našega umotvora: splošnja liturgika, kajti v dveh

poglavjih obravnava gosp. pisatelj svoj predmet: I. v splošnji in II. v posebni liturgiki. Zadnje deli zopet v: I. člen — vkupna sv. opravila in II. člen — sv. opravila za posameznike t. j. zakramenti in zakramentali. Ta člen bode obsegal tretji zvezek; drugi zvezek nam podaja le splošnjo liturgiko in iz posebne liturgike le ona opravila, ki so za vso krščansko občino. Prav naravno je, da se nam razkaže najprej ona čudovita naprava sv. Duha, ki se imenuje: cerkveno leto, zato se glasi prvi odstavek: *A. Sveti časi in razpravlja „vigilije, osmine, nedelje, ferije in praznike“.* *B. Sveti prostori: cerkev in sestavni deli cerkve, prizidja, kapele, pokopališča.* *C. Sveti ali liturgični jezik: cerkveni jezik, poezija, petje, glasba.* *D. Svete reči in orodja: oblačila, posode, simboli (n. pr. luč, kruh, vino, sol i. t. d.), podobe, svetinje.* *E. Simbolična dejanja.* Gotovo je imel gosp. pisatelj razloge, da se ni držal one vrste, po kateri je Schüch razstavil dotično stvarino in se je raje oklenil Ricker'ja (*Leitfaden der Pastoral Theol.* 2. Aufl. 1878): vendar se mi zdi, da je našim mislim laže v svetem prostoru baviti se najprej z orodji, nego kar nagloma povzdigniti se v višave sv. poezije in glasbe in odtod še-le spustiti se nad orodje. — Tudi v posebne liturgike I. členu imamo drugačen red, kakor ga ima Schüch, a gledé tega se ne more nikdo spodtikati. „Vkupna sv. opravila“ se nam kažejo v javnih ljudskih pobožnostih (litaniyah, izpostavljenji sv. rešnjega Telesa, procesijah i. t. d.), v duhovnih dnevnicah, zlasti pa v daritvi sv. maše, katera zavzema v našem delu skoro 90 strani. Razlaga se nam sv. maša *A.* v obče: kaj je, kaj je zanj treba, o nedostatkih (*de defectibus m.*), o sadu, o dolžnosti opravljati jo, o času in kraju maševanja; razlagajo se *B.* obredi sv. maše: zgodovinsko in potem jako obširno tudi stvarno (§ 155 — incl. 158); *C.* pa „razne vrste maš Rimskega obreda“, posebej še poželjne (votivne) in črne maše.

To, kar sem v tem pregledu podal častitemu bralec, je kakor odurno okostje v primeri s polnim, ličnim telesom. Saj ne manjka življenja v tem lepem umotvoru ni gledé stvarine ni bogastva. O liturgiki v Schüchovem pastirstvu se je izjavil list „Literarische Rundschau, 1885, Nr. 6“, da je ta del najboljši v celi knjigi. Ne oziram se pa ocenjujeva knjigo slovensko brez vzroka na imenovano nemško: kar pravi pisatelj v „začasnem predgovoru“ (gl. I. del), da se je namreč „oklenil slavnoznanee Schüchove knjige“, to se kaže kaj jasno v tem — drugem delu. In prav je storil! P. Anselm Rickerjev „Leitfaden“ kaže na vsaki strani, da se je sè svojo nitko privezal na Schücha. Kjer pa hoče biti samostojen, udari mnogokrat ob žep lastne učenosti, a večinoma prav nesrečno. Take slave si ni želel slovenski pisatelj, skoro da v časih v škodo svojemu delu. Slovenski skočni in razbrzdani jezik trpi tu pa tam nekoliko muke, ko se mora ves zvezan plaziti po nemškem sledu kake dolge definicije. Sicer je pa to le malenkost, ki se nahaja v splošnji liturgiki. V posebni pa se giblje jezik prosto, da mora čitatelj spoznati, da gré iz sreca pisatelju beseda o svetih opravilih. Na mnogih krajih, v mnogih prašanjih je lahko opaziti, da je delo v nekem smislu samostalno, t. j. da je vir svoj rabil kot dobrega vodnika, a ne slepo in hlapčevsko. Veča samostojnost se razodeva n. pr. v § 128. o privilegovanem altarju, § 131. o cerkvenem prizidji in kapelah, zlasti § 132. o pokopališčih, § 147. o duhovnih dnevnicah — kaj pristrčno! —; izvrstno je sestavljen nauk o poželjnih in črnih mašah. Povsod si je prizadeval pisatelj svoje delo tako dovršiti, da bi bilo boljše in rabljivše, kakor nemški izvornik. In z mirno vestjo smemo reči, da je rabljivše. Ker mu je prvo namen, da bode podpiralo šolski nauk, mora imeti stvarino in obliko za šolo. A tudi dušni pastirji bodo dobili v tem

delu marsikaj neznanega, pozabljenega, gotovo vsaj bolje pojasnjenega, kakor so se učili nekdaj.

Ravno zaradi tega, ker hoče knjiga imeti neko popolnost in ugajati tudi bralcem neučencem, ne moremo ugovarjati pisatelju, da je nepotrebno bilo, razpravljati obširno sv. prostore in daritev sv. maše, češ — da se ta nauk bogoslovcem posebej podaja v „cerkveni umetnji“ in liturgiji. Komur ni mogoče dobiti drugih knjig, čital naj bi vsaj to in poučil se o najpotrebnejših naukih. Marsikaj bi se vendar bilo dalo izpustiti ali vsaj okrajšati n. pr. str. 426, II. — ker je tvarina dogmatična. Ne bilo bi pa odveč spregovoriti nekaj besedi, kako naj duhovnik poje v cerkvi, pri peti sv. maši, veliki teden itd.; tudi svoje malo liturgično slovstvo bi utegnil kak zgodovinar slov. slovstva pogrešati, akoravno nimamo na stran Gihru postaviti drugega kakor Pekca in Thalhofferju — Lesarja.

Knjiga slovenska je za slovensko duhovščino toliko več vredna, ker ima naj-novejša določila o sv. maši in brevijarju, ker se ozira vseskozi na ljubljansko škofijo in tudi na lavantinsko v mnogih opazkah. Ako imenujemo tako knjigo koristno in vabljivo, katero zamoremo prav gostokrat vzeti v roke, je gotovo ta zvezek koristen, rabljiv. Za navadne, pa tudi za nenavadne slučaje dobimo v tem zvezku pravil. Pravil — sem rekel — in ne svetov, ker velika prednost gosp. pisatelja je ravno ta, da skuša podajati kaj določnega, veljavnega. Saj to bi moralo biti v vsaki šolski knjigi. Da bi to lože dosegel, obračal se je pisatelj v prvem zvezku do duhovnih pastirjev, naj bi ga podpirali z dobrimi opazkami, sveti, naznanili. Skoro gotovo je bilo malo odziva na to povabilo, vendar pa to nič ne dene: saj „duhovno pastirstvo“ nima naloge kazati, kako da se godi, ampak kako bi se služba božja opravljati morala. In da je ta naloga spolnjena, nam priča mnogo drobnih opombie, kakor jih ima v zalogi ravno veščak ali strokovnjak. Skoro bi mogli zavidati prihodnjim in sedanjim slušateljem gosp. profesorja, da so za svoj šolski poduk dobili tako podporo.

S tem sem pač povedal vse, kar je povedati o knjigi v obče, jako žal mi je, da se zarad prostora ne morem v natanjnosti spuščati.

„Ko te vrstice pišem, imam trdno nado, da bodo vneti dušni pastirji segli po knjigi, da jo bodo prečitali in tudi sami zapisali svoje opazke — —.“ Tako lepo osodo sem prerokoval knjigi ocenjevaje prvi zvezek. A „habent sua fata libelli“ in zdi se, da bode tudi temu prekoristnemu delu osoda drugih slovenskih knjig, ki počivajo v zalogi knjigarjevi ter napravljajo pisatelju in založniku gmotno škodo. Pri nas se je menda popolnoma vdomačila misel, da se duševno razvijamo, ako knjige le izhajajo: saj kupovati in čitati jih ni treba. O zlati čas za slovensko bogoslovno slovstvo! Schüchova knjiga je izšla prvič l. 1865 in ravno sedaj izhaja sedmi natis. Naj se nikdo ne izgovarja, da je slovenska knjiga predraga. Zastonj knjig dajati tudi Slovincu ni mogoče. Naj pomislijo pomišljevalci, da stane vsak zvezek najnovjše Schüchove izdaje 1 gld. in obsega samo po 160 str.

Pa naj bi se ne dal vstrašiti marljivi gospod pisatelj! Akoravno je slovensko občinstvo počasno, krivično vsaj ne bode. Upajmo, da bode vsaj cela knjiga prodrila tje, kamor ne morejo zvezki. Upajmo, da bode tudi druga polovica ravno tako naglo pridružila se prvi, kakor se je podvizal pokazati nam ta — drugi zvezek. Vivat sequens!

Dr. F. L.